ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

...5 (13264) | 1970 оной октябриин 30, пятница | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ОБКОМДО

...гэгээрэлэй хүдэлмэри улам үргэнөөр ...лхын тула КПСС-эй XXIV съезддэ ...лтэй дашарамдуулан, Хориин аймагай ...рск тосхоной соёлой хүдэлмэрилэгшэд, ...теллигенциин абаһан уялга тухай

...а XXIV съезддэ бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, соёл гэгээрэлэй ...улам үргэнөөр ябуулхын тула Хориин аймагай Онинаборск ...ной хүдэлмэрилэгшэд ба интеллигенциин абаһан уялгануу... ...й обкомой бюро һайшаагаад, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэ... ...эрилтэ хэрэглэмжэ хангалга эрид һайжаруулхыень КПСС-эй ..., профсоюзуудай областной Советые, ВЛКСМ-эй обкомые, ...н Культурын министерствые уялгалаад, Онинаборск тосхоной ...а зургаануудай ба интеллигенциин хүдэлмэриин дүй дүршэ... ...мнын хүдөөгэй интеллигенциин, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри... ...ууда үргэнөөр дэлгэрүүлхыень уряалаа.

...а XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула республи... ...й эмхи зургаануудай ябуулжа байгаа хүдэлмэриие сог үргэл... ...ка байхыень республиканска, аймагуудай газетэнүүдэй ре... ..., Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи Ра... ...гын ба телевидениин комитедтэ дурадхагдаа.

...ориин аймагай Онинаборск ...тосхондохи соёлой эмхи ...гануудай хүдэлмэрилэгшэдэй, интеллигенциин

...ОЦИАЛИС УЯЛГА

...н зөлжөөтэ XXIV съезд ...тай мэдээсэлые совет ...ны дэбжэлтэтэйгээр уг... ...хэтэ ушартай даша... ...бухы орон дотор социа... ...ргэнөөр дэлгэрбэ. ...республикын ажалшад ...болохоёо байгаа съез... ...ддэ, табан жэлэй ту... ...1971 оной 1-дэхи квар... ...ринуудые болзорһоонь ...хын тула социалис ехэ ...не абаба.

...илгонуудые шиидхэхэ ...дзэнэр, Анаагай совхо... ...н отделениин хүдэлмэри... ...лсонхойбди. Ороохо, ...нооно үйлэдбэрилжэ ...рөндэ худалдаха 9 на... ...сэбые, тэрэшэлэн малай ...о дэошэлүүлхэ даабаряа ...кын отделени амжалта... ...үргэнхэй.

...жалтануудые туйлалгада ...х тосхоной соёлой эмхи ...ай хүдэлмэрилэгшэдэй, ...еллигенциин ажал хүдэл... ...рбита бии. Онинаборскын ...о зорюулан, соёлой бай... ...н библиотекэ дотор оло... ...нхэзэ ябуулгануууд хого... ...дхэл лекциүүд хэгдэнэ. ...ериинэй сурталые, пар... ...й правительствын шухала ...нуудые ажалшан бу... ...ри мэдэрэлдэ нэбгэрүүл... ...й район, совхоз болон от... ...ой, малшад болон ...ай хоорондохи социалис ...ай дүнгүүдые саг болзор ...олон тунхаглахын, үй... ...ө түрүүшүүлэй амжалта ...ууд тухай, манай орон ...лын саана болоожо бай... ...эргүүд тухай хүдэл... ...ходо мэдээсэжэ байхые ...би.

...н 1970 оной турша до... ...ческа 50 гаран үдэшэ. ...лекци болон элидхэлнүүд ...дэн, 9 стенд тухеэрэг... ...недели бүхэндэ «Сахил... ...Дайшалхы хуудаһанууд» ...даа, харуулан ойлгуулха ...нуууд ходо шэнэлэгдэдэг ...

...ээ түрүүшын ээлжээндэ ...н түбэй тосхонһоо хо... ...ылладаг хүдэлмэрлшэдые ...хангаха зориилго табина... ...

...бүри һайнаар хүдэлхэ ...н Партийн XXIV съез... ...д туйлалтануудаар уга... ...-эй ЦК-гай июлиин Пле... ...ниидхэбэринүүдые амжал... ...н бэлүүлхэ хэрэгтэнь ...н отделениин хүдэлмэри... ...гуйалхые эрмэлэлэн, бидэ, ...н совхозой 2-дохи отделе... ...лой хүдэлмэрилэгшэд бо... ...еллигенци, иигэжэ шиид... ...

...ни XXIV съезддэ зорюу... ...н тематикаар соёлой бай... ...ал ажалай отара. Түүр... ...В. И. Ленинэй ажабай... ...ой ажал ябуулга тухай, ...ин дотор коммунизм бай... ...хэрэгтэ КПСС-эй дүүргэ... ...лбэрилхы үүргэ тухай. ...ЦК-гай декабриин (1969 оной), июлиин (1970 оной) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд тухай темэнүүдээр лекциүүдые эмхидхэхэ.

Тэрэшэлэн съездын урда тээхи мүрысөөндэ коллективэй бэелүүлхэ тодорхой зориилгонуудтай холбуулан, хэдэ хэдэн тематическа үдэшэнүүдые, аман үгын журналнуудые эмхидхэхээр харазлнабди. Мал ажалайнгаа бухы 15 фермэ, отарануудта лекци, хөөрэлдөө, концертнүүдые саг үргэлжэ үнгэргэхэ, эмнэлгын, худалдаа наймаанай болон ажаһуудалай асуудалнуудаар малшадые һайса хангаха хэрэгтэ ходо туһалхабди.

Түбэй МТФ-гэй, Ехэ-Сүнхэригэй, Хүндын болон Харгалантын улаан булангуудые харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр хангалгадань партийна организацида туһалхабди. КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй шиидхэбэринүүд ба тэдэнние дүүргэхын түлөө тэмсэлэй ямараар ябажа байһан тухай, мүн КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ манай отделениин ажалшадай абаһан уялгануудай ямараар дүүргэгдэжэ баиһан тухайда плакадуд, лозунгнууд дотор, мүн стенддээ харуулжа байхабди.

Малай үбэлжэлгын үедэ бухы фермэ, отарануудта нүүдэл 10 библиотекэ эмхидхэхэбди. Тиихэдээ хоёин ажал болон һуһаалинн һалбаринуудтахи түрүү дүй дүршэл тухай газетын болон номой материалнуудай шэнжэлэл һара бүхэндэ хөөр дахинһаа үсөөн бэшээр хэжэ байхабди. Тэрээнһээ гадна, хүдэлмэришэн бүхэнэй ном ходо уншадаг, уншагшадай конференциүүдые үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байха ябалдал туйлахабди.

Эрдэм болон техникын туйлалтануудые, мал ба тарыан ажалай эрхим дүршэлые тайлбарилан тунхаглахын тула хүдөө ажахын темэнүүдые абажа, саг үргэлжэ хүдэлхэ киноленктүүд, мүн уран һайхаанай, документальна болон олондо ойлгосотой—научна фильмүүдэй кинофестивальнуудые сёлойнгоо байшанда эмхидхэхэбди. Сеанснуудай эхилхын урда хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй хөөрэлдөөнүүдые эмхидхэхэбди. Мүн хүн зоной дунда кино харалга һайжаруулһанай үндэнөөр тосхоной хүдэлмэришэн бүхэнэй кино харалгые бүри олон болгохобди.

Совхозой Буламдахи клубые шефтээ абахабди. Тиихэдээ ниитын хэмжээ ябуулгануудые эмхидхэлгэдэнь, харуулан ойлгуулха онол аргануудые хэрэглэлгэдэнь тэрэ клубта али бухы туһаламжа үзүүлхэбди.

Хүдөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй соёлой хангалтын хэм шанар улам дээшэлүүлхыень, КПСС-эй XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха хэрэгтэ хубитаяа оруулхыень уряалаа. Хориин аймагай Онинаборск тосхоной соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй, бүхы интеллигенциин үмэжэһөө манай республикын соёлой хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөөгэй бухы интеллигенциде ханданабди.

Онинаборск тосхоной интеллигенциин даалгабаряар **Т. БАШИНОВА**, Краснопартизанска сельскэ Советэй түрүүлэгшэ, **В. ЗАИГРАЕВА**, Соёлой байшангай директор, **П. БАЙБОРОШИНА**, библиотекые даагша, **Г. КУЧУМОВА**, «Знание» бүлгэ... ...эхин организацин түрүүлэгшын орлогшо, найман жэлэй ...ргуулинин багша, **З. ПАНЬКОВА**, киномеханик, **Г. ГЛАЗКОВА**, комсомолой эхин организацин секретарь, найман жэлэй ...ргуулинин багша.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Дугар Егнинович Лундуков Хориин аймагай Хүрбын совхозой адууһа малай фермэнүүдтэ 20 гаран жэл соо хүдэлмэрилнэ. Мүнөө энэ нүхэр шахан таргалуулагдаха малай гүүртэдэ ажаллана.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, нүхэр Д. Е. Лундуков шахамалайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 400 килограмм болгохоор шиидэнхэй. Түсэбэй ёһоор үхэрэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 800 граммаар нэмээхэ ёһотой байбал, тэрэнээ 1150 граммда хүргэхэ зорилготой. Зураг дээрэ: **Д. Е. Лундуков.**

Л. МАШАНОВАЙ фото.

ХАНИ БАРИСААНАЙ, ҺАЙН ХҮРШЭНЭРЭЙ ГУРИМААР

ТРАНСИРАНАЙ ГАЗОПРОВОД БАЯРАЙ ОРШОН ВАЙДАЛДА НЭЭГДЭБЭ

ИРАНАЙ АСТАРА. ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд Б. Лукьянов, А. Ахмедзянов гэгшэд иигэжэ дамжуулна: Советскэ Союзай, Иранай хоорондохи хани барисаата харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байнхай. Манай ороной технико-экономическа туһаламжаар баригдаһан трансиранай газопровод энээниие эли тодоор харуулна.

Совет болон Иранай барилгашадта гайхамшаг һайндэр хүрэжэ ерэбэ. Газопровод нээлгын һайндэртэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, Иранай Шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви хабаадалсаба.

...Совет-Иранай хилэ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшые, тэрээниие үдэшэжэ ябаа хүнүүдые Иранай газар дээрэ Шахиншах, премьер-министр А. А. Ховейда болон бусад албан тушаалта нюурнууд угтаба.

Хани барисаата хоёр ороной гүрэнэй гимнүүд һүр жабхалантайгаар зэдэлнэ.

Н. В. Подгорный, Шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви Иранай сэрэгэй хүндэтэ харуулай урдуур ябажа гарана.

Совет-иранай гүрэнэй ажал ябуулагшад газопровод нээлгын баяр ёһолол болохо газарта һүүлээрнь автомашинаар ошобо.

...Баярай эхилхэ саг хүрэжэ ерэбэ. Иранай национальна нефтяной компаниин захирагша—директор М. Эгбаль газопровод нээхыень гуйжа Шахиншахта хандана.

Мохаммед Реза Пехлеви үгэ хэлээ.

Н. В. Подгорнодо хандажа, Иранда ерэһэндэтнай баяр баясхалангаа мэдүүлнэб гэжэ Шахиншах хэлэбэ. Хэдэн һарын саада тээ Иранда ерэхэдээ, Иранай арад зоной Советскэ Союзда дуратай байһыень бэсэрээ хаража ойлгоһон байгаат. Тиихэдэ Ташье хадаа, бишье хадаа манай хилые эб найрамдалай, хани барисаанай хилэ гэжэ нэрлээ һэмди. Шэнэ толотомо хуудаһа мүнөөдэр нээжэ байнабди гэжэ тэрээн дээрээ нэмэжэ хэлэхэ хүсэлтэйб. Манай хоорондохи хилэ эб найрамдалай, хани барисаанай, хамтадаа ажаллалгын хилэ болобо. Үнэн һайн ажалайнь түлөө танай мэргэжэлтэ, танай хүнүүдтэ баясхалан хүргэнэб. Экономическа талаар удаан саг соо хамтадаа ажал хэлгын эхиниинь энэ барилгын болохо байһаниинь, мүн мүнөө бэелүүлэгдэжэ байгаа түсэб тэрэ хамтын ажалай аша үрые бидэнэй эдлэхэ байһамнай шухала гэршэнь болоно. Харилсаагаа һайжаруулха гэжэ саашадаашье оролдохобди.

Түгэсхэлдөө Иранай Шахиншах энхэ тайбан амгалан мэндэ оршожо, һалбаран дэбжэжэ байхыень совет арадта хүсэбэ.

Удаань Мохаммед Реза Пехлевиин кнопко дарахадань, хани барисаанай дэмбэрэлтэ дүлэн носоно. Иранай газые совет газарта оруулха зүбшөөлөө үгэхыень гуйжа Иранай гүрэниие толгойлогшо Н. В. Подгорнодо хандаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный микрофоной хажууда ерэжэ үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлбэ:

Хүршэнэр бологшо манай ороноудай хамтын ажалай түүхэдэхи гайхамшаг ушар мүнөө һая болобо: хамтаараа барифаан трансиранай магистральна газопровод баярай оршон байдалда нээгдэбэ.

Аяар 1200 километртэ татагдаһан нимэ томо барилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ гээшэ гансашье техническэ ехэ туйлалта бэшэ. Тэрэмнай Советскэ Союзай, Иранай бэе бэдээ аша туһатай хамтынь ажалай улам бэхижэһэнэй жэшээ, манай арадуудай баг бэхи эб найрамдалай, үгэеэ хүсэдөөр ойлгосодогойнь эли тодо үшөө нэгэ гэршэ болоно ха юм.

Совет болон Иранай инженерүүд, технигүүд, хүдэлмэришэд хоёр жэлһээ үлүү саг соо, заримандаа хэсүү бэрхэ байдалда хамтадаа ажаллажа, газопровод татаһан, орёо оньһон барилга хэнэн байна. Энэ барилгын амжалтатай дүүрэлгэнь манай хамтын илалта мүн.

Энэ ехэ амжалтатай дашарамдуулан, Дээдэ түрэлтэ Таниие, тэрэшэлэн Иранай правительствые үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди.

Газопровод барифаан Иранай ба совет барилгашадые, тэрээнэй барилгада хабаадалсажа, туйлалгаһан илалтада хубитаяа оруулһаан бүхы хүнүүдые амаршалжа, үүн гүнзэгы баясхалангаа хүргэжэ ханданабди.

Энэ шухала барилгын угаа ехэ хэмжээтэй, экономическа удха шанартай байһаниинь лабтай.

Газопроводой ашаглалгада үгтэхэдэнь, Иранай тон шухала баялиг—байгаалиин газ хүршэ хоёр ороной аша туһада үргэнөөр ашаглагдажа эхилхэ. Иранай хэдэ хэдэн городууд, промышленна центрнүүд, тэрэ тоодо нислэл хото Тегеран хямда түлишэтэй болохо; ороной энергетическэ баазань горитойгоор бэхижэхэ; улад зоной амаһуудал хубилгаха эрхэ нүхэсэл бии болохо. Өөрынгөө хүндэ индустриин үндэһэ һуури—металлургическа болон машина бүтээлгын промышленность байгуулха гэһэн Иранай национальна гол зорилгонуудай нэгые шиидхэхэдэ таатай үшөө арга боломжо бии болохо байнал.

Энергетическэ баазаяа нигөжэ саашань хүгжөөгөөд байхадаа, Иран орон 100-гаад миллиард кубометр газ Советскэ Союзда жэл бүри худалдаха аргатай. Тэрэ газнь Кавказай саанахи совет республикануудай арадай ажахыда, арад зоной аша туһада хэрэглэгдэхэ байна. Газ худалдаһанайнгаа түлөө Иран болбол машинануудые, зэмсэг түхеэрэлгэ, ондоошье шухала эд бараа, тэрэшэлэн, национальна экономикоёо дам саашадань хүгжөөхэ техническэ туһаламжа манай оронһоо абаха байна бшуу.

Тиимэ болохолоороо, манай хоёр орон хоюуландаа экономическа горитой ашаг туһа хамтынгаа ажалһаа үзэхэ байна.

Манай ороноудай хоорондохи экономическа болон техническэ хамтын оролдолго барилгын проект табиха, барилга хэхэ шатаһаа тэдэ барилгануудые ашаглалгада оруулха шатада дамжан оробо гэжэ этигэлтэйгээр, сэдьхэлээ ханангяар хэлэжэ шадаха болообди. Газопроводые нээлгэ баярай оршон байдалда мүнөөдэр боложо байна. Зүгөөр, Аракс мүрэн дээрэхи гидротехническэ байгуулга, Исфаган город шадардархи металлургическа заводой түрүүшын ээлжээн, Арагтахи машина бүтээлгын завод гэхэ мэтын манай хамтаараа бүтээхэ шухала барилга 1971 ондо дүүрэхэ байна.

Совет-иранай хамтын хүдэлмэри саашадаашье хүгжэхэ үргэн ехэ арга боломжотой гээд хоёр тала тоолодог. Советскэ Союзай, Иранай арадуудай аша туһада хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо саашадаашье хүгжөөн дэлгэрүүлхэ гэжэ манай ороноуд батаар хүсэжэ байнад. Тегеранда һая гар табигдаһан, удаадахи 12—15 жэл соо манай хоёр ороной хамтын хэрэг тухай документнүүд доторшье тэрэ хүсэлэмнай эли тодоор харуулагдаһан байгаа.

Совет-иранай хамтын ябуулгын аша үрэ тухайнь хэлэхэ болоо һаа, тэгшэ эрхэтэйгээр, ани алиндаа ашатай туһатайгаар тэрэ харилсаанай бэелүүлэгдэдэгэй ашаар тиимэ һайн аша үрэ туйлагдана, тэрэ харилсаа бэелүүлхэдээ, хэн нэгээ хонжохо гэхэ мэтын зорилго табигдадаггүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Совет-Иранай хилэ эб найрамдалай ба хани барисаанай хилэ мүн гэжэ тооложо байһанаа энээнэй урда тээ минии албан хэрэгээр Иранда ерэхэдэ хоюулаа элирхэйлэн мэдүүлээ һэмди. Энээн тухайда Дээдэ түрэлтэ Танай мүнөөдэршье хэлэһэн һанамжые хүсэдөөр зүбшөөнэбди. СССР Иран хоёрой хоорондохи һайн хүршэнэрэй хани барисаата харилсаан манай оронуудай арад зоной эгээн шухала зорилгодонь таарададаг юм гэжэ тусгаар тэмдэглэхэеэ хилэ шадар мүнөө ерээд байхадаа хүсэнэб. Манай хоёр гүрэндэшье, мүн энэ райондохи эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхын туладашье тиимэ харилсаан ехэ удха шанартай. Уласхоорондын байдалай шахардуу, орёо байһан дээрэһээнь энээн тухайда дахин һануулха баатай болонобди.

Гадаадынгаа политикын ленинскэ ёһо гуримые үнэн сэхээр баримталгша Советскэ Союз эзэрхэг түримхэйшүүлэй амыень мэдүүлхэ, хуби заяагаа өөһэдөө мэдээд шиидхэхэ эрхынгээ түлөө арадуудай хэжэ байгаа үнэн зүйтэй тэмсэл дэмжэхэ харааа бодолоо саашаданьшье шууд сэхээр баримталха, Европо, Азиа болон бусад түбинүүдтэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха хэмжээнүүдые шууд сэхээр бэелүүлхэ.

Уласхоорондын оршомдо Советскэ Союзай, Иранай хамтын ажал ябуулгын һүүлэй жэлнүүдтэ тааруулагдажа, бүтэжэ байһыень тэмдэглэхэ шухала. Гадаадын политическэ хэдэ хэдэн асуудалнуудаар манай оронуудай харааа бодолой дүтэ байһан гү, али туталдадаг байһан ушарынь тингэжэ хамтаараа ажал ябуулга хэхэдэмнай туһалдаг. Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал зөөлэрүүлхын, түби дэлхэйдэхи бухы арадуудай эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхын тулада дэлхэйн политикын асуудалнуудаар совет-иранай хамтын ажал ябуулга саашадаашье хүгжэн дэлгэрхэ бэээ гэһэн этигэлээ элирхэйлэн мэдүүлхые хүсэнэб.

Шэнэ табан жэлэйнгээ түсэб зохёожо дүүргэжэ байнхайбди. Тэрэ түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ, манай ороние али бухы талаар хүгжөөлгөөр үшөө нэгэ ехэ алхам хэгдэхэ юм. Манай гадаадын экономическа харилсаае, тэрэ тоодо Ирантай харилсаае, энээнһээ уламжалан үргэдхэхэ арга боломжо табан жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ бүри ехэ болохол.

Бүри ехэ дэбжэлтэ туйлаха, амгалан мэндэ ажаһууха, национальна экономико, соёл болбосоролоо хүгжөөлгэдэ эгээн лэ ехэ амжалта туйлаха үнэн зүрхэнэй хүсэл Дээдэ түрэлтэ Танда, бухы иран арадта СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын, бухы совет арадай нэрэһээ дамжуулхыемни зүбшөөгыт.

Совет-иранай хани барисаан бэхижэжэ, хүргэжэ байг лэ!

Мохаммед Реза Пехлеви, Н. В. Подгорный гэгшэдэй хэлэһэн үгэнүүд альга ташалгаар угтагдаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын хоёрдохи кнопко дарахадань, хилэ шадарай совет газар дээрэ дэмбэрэлтэ галай носохонь харагдаба. Хилын хоёр тээ носоогдоһон тэдэ дэмбэрэлтэ галнууд хүршэнүүдэй хани барисаанай, харилсаа холбооной һүлдэ тэмдэг болоно.

ЗАВОДТОО ЭРХИМЛЭЭ

Улаан-Удын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд партийн XXIV съездые зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гай июлиин Пленумэй тогтоолые баяр баясхалантайгаар угтаа һэн.

Партийн ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ тушаа нарин сэмбын фабрикын болон прибор бүтээлгын заводой коллективүүдэй үүсхэл энэ предприятида халуунаар дэмжэгдээ. Ленинскэ габшагай вахтые үргэлжэлүүлхэ зуураа, предприятиин хүдэлмэришэд, алба хаагшад арга боломжоёо тооложо үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн уялга баталан абаа бэлэй. Жэшээлхэдэ, олзо доходоо 0,7 процентээр, ажалай бүтээсэ 1,3 процентээр дэлшэлүүлхэ, продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 25 болотор дүүргэхэ, 35 мянган киловатт-час электрын эльшэ хүсэ, 60 тонно хара металл алмаха гэжэ тэдэнэр шиидэһэн байна.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоһон бригаданууд урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатай һайнаар бэелүүлнэ. Заводой олохон хүдэлмэришэд түсэбтэ табан жэл соо абаһан хубиингаа уялга дүүргэ.

Мүрысөө хүтэлбэрилхэ, тэрэнэй дүн гаргажа байха штаб заводто байгуулагданхай. М. В. Ямской тус штабые хүтэлбэрилнэ. Һаяхана дүрбэдэхи кварталай түсэб баталагдажа, штабай гэшүүн бүхэнэй бэелүүлхэ уялганууд тодорхойлогдоо. Социалис уялга, халаан бүхэнэй даабари ямараар дүүргэгдэнэб, харуулан ойлгуулха агитаци һайжаруулха гэхэ мэтэ асуудалнуудые штаб хаража үзэбэ.

Партийн ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ уялга абаһан коммунист В. А. Лысенкын даадаг судна хабсаргагшадай бригадын заводой бухы хүдэлмэришэдтэ хандаһан хандалга һаяхан штабай зүблөөн дээрэ харагдажа үзэгдөө. Түсэбтэ табан жэлэй байгша оной уялые декабриин 10 болотор бэелүүлхэ, халаан бүхэнэйнгоо даабариие 125 процент дүүргэхэ, бригадын гэшүүн бүхэн табан жэлэй даабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, бригадын гэшүүн бүхэн коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэтэй болохые оролдохо гэжэ тэдэнэй абаһан уялга соо хэлэгдэнэ.

Заводой цех, бригадануудай хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ тус хандалга зүбшэн хэлсэгдэнэ. А. Е. Павлуцкий, Н. И. Прутовой, Н. А. Корытов гэгшэдэй даадаг бригаданууд нүхэдэйгоо гаргаһан хандалгые халуунаар дэмжэжэ, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаа.

В. ГАВРИЛОВА,
судна бүтээлгын заводой инженер.

Управлени соогоо түрүүлбэ

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаһан Улаан-Удын авиаторнууд октябриин 10-да ашаа болон пассажирнүүдые зөөхэ табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэбэ. Тиигэжэ Зүүн-Сибириин граждан авиацийн управлени доторoо эдэнэр түрүүлэн табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ, управлениин хүтэлбэрилэгшэдһөө баяр баясхалангай амаршалгын телеграмма уржадэр абаһан байна.

И. ХРАПУНОВ.

Тракторай хүнхинөөн таһалданагүй

Хоёр жэлэй саада тээ һэн. Колхозой правлениин ээлжээтэ заседани дээрэ сабшалан һайжаруулха тухай шухала хөөрэлдөөн зүбшэн хэлсэгдэжэ байба. Эгээл энэ үедэ правлениин гэшүүдэй нэгэн түхэреэн жэлэй туршада таһалгаряагүй сабшалан дээрэ ажаллаха оньһожоруулагдамал лугомелиоративна отряд эмхидхэхэ тухай дурадхал оруулаа һэн. Теэд энэнь һайшаагдажа, отрядайнь бригадираар үнинэй механизатор Дамдин-Сурун Шаракчиновые томилхоор хэлсэбэд. Иигэжэ Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо нуга сабшалан һайжаруулха тусхай оньһожоруулагдамал отряд эмхидхэгдээ бэлэй.

Түрүүшынгээ жэлдэ тус отрядайхид даалгагдаһан сабшалан дээрээ 8 мянга шахуу тонно наг шэбхэ тараажа, хоёр зуун гектар газарай һөог бургаажа сэбэрлэжэ, сабшалангаа үргэдхэжэ үрдиһэн юм. Жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллаһанайнгаа ашаар үбһэ ногооной баян ургаса хуряажа амжаһан байна. Удаадахи жэлнүүдтэнь оньһожоруулагдамал отрядынь улам эршэтэйгээр ажаллаба. Мүнөө дурсагдагша отрядта «Беларусь» түхэлэй зургаан трактор, бульдозертой, шэбхэ удхажа ашаха түхеэрэлгэтэй нэгэ-нэгэ хүндэ тракторнууд даалгагданхай.

Сабшалан, таряалан һайжаруулхаар соносхогдоһон габшагай һарын туршада гурба хахад мянган тонно шэбхэ зөөжэ гаргаха түсэбтэй энэ отрядайхид мүнөө удэр бүри 90—100 тонно наг шэбхэ гаргана. Тиихэдэ һубаг, ханааб сэбэрлэхэ, шэнэдхэн заһабаринха хүдэлмэринь эмхитэйгээр ябуулагдаһаар.

А. МОДОНОВ.

Зэдэ.

СОВЕТ АЙЛШАНАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ИРАНАЙ АСТАРА. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныи хүндэлэлдэ Иранай Шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви үглөөнэй хоол, уулзалга эмхидхэбэ.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн тэрэ уулзалгын үедэ Мохаммед Реза Пехлеви, Н. В. Подгорный духаряануудые үргэһэн байнад.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ ИРАНАЙ ШАХИНШАХ МОХАММЕД РЕЗА ПЕХЛЕВИТЭЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

ИРАНАЙ АСТАРА. (ТАСС). Трансиранай газопровод хуулита ёһоор нээлгэдэ хабаадалсаһан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Иранай Шахиншах Мохаммед Реза Пехлевитэй уулзажа хөөрэлдэбэ.

Тэрэ хөөрэлдөөнэй үедэ совет-иранай харилсаан тушаа, хоёр талые һонирхуулагша уласхоорондын шухала хэдэн асуудалнуудаар хоёр талын һанамжа зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Хоёр ороной хоорондохи хани барисаата харилсаанай амжалтатайгаар хүгжэжэ байһанда сэдьхэлээ хананги байһанаа хоёр тала мэдүүлээд, ороноуудайнгаа арадуудай аша туһада, Дутын ба Дунда Зүүн зүгтэ, бухы дэлхэй дээрэ аюулгүй байдал бэхижүүлгын аша туһада тэрэ харилсаагаа саашаданьшье хүгжөөхэ хүсэлтэй байһанаа мэдүүлбэд.

Хөөрэлдөөн хани барисаата оршон байдалда үнгэрбэ.

Протоколдо гар табигдаба

СССР болон МНР-эй экономическа талаар хамтаараа ажаллалгые саашадань үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ арга зам хараалһан протоколдо октябриин 28-да Кремль соо гар табигдаба.

Совет талаһаа—КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин;

Монголой талаһаа—МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал протоколдо гарнуудаа табиба.

Нүхэд Л. И. Брежнев, А. Я. Пельше, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев болон бусад протоколдо гар табиха үедэ байлсаба.

Монгол талаһаа—МНР-эй партийно-правительственна делегациин гэшүүд: МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо С. Лувсан, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Моломжамц, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Н. Жагварал, МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Д. Майдар болон бусад протоколдо гар табиха үедэ байлсаба.

ХАНИ ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ю. Цеденбалтай октябриин 28-да уулзаа.

Эдэнэр хани халуун, үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда хөөрэлдэхэдөө, КПСС МНРП хоёрой, Советскэ Союз Монголой Арадай Республика хоёрой хоорондын аха дүү ёһоной харилсаан ба холбоо барисаае саашадань бэхижүүлгын, хүгжөөлгын асуудалнуудаар, уласхоорондын байдалда, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнлэ хабаатай шухала асуудалнуудаар һанал бодолоо зүбшэбэ.

ХЭТЭ МҮНХЫН, ЭБДЭРШЭГҮЙ ХАНИ БАРИСААН

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй МНР-эй партийно-правительственна делегациин гэшүүдые Лихачевой нэрэмжэтэ Москвагай автозаводой олон мянганай коллектив октябриин 28-да хани халуунаар, хүхюун баяртайгаар угтаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев болон бусад ехэ айлшадтай хамтадаа предприятида ерээ.

Заводой директорэй уялгые дүүргэгшэ В. Л. Мельников предприятиин ажалтай айлшадые танилсуулба.

...МНР-эй, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн заводой эгээн томо цех соо совет-монгол хани барисаанай олон зоной митинг болобо.

Слесарь-инструментальщик В. С. Павловский хүдэлмэришэдэй нэрэһээ айлшадта үнэн зүрхэнэй баяр хүргэбэ.

Заводой директорэй уялга дүүргэгшэ В. Л. Мельников, залуу хүдэлмэришэн Надежда Шадрина аха дүү монгол арадтай хани барисаагаа бэхижүүлхэ гэжэ автозаводойхидой эрид шиидэнги байныень мэдүүлбэ.

Ю. Цеденбалай суглараашадта хандажа үгэ хэлэхэдэнь, тэдэнэр хани халуунаар угтаба. Үгынгөө түгэсхэлдэ Ю. Цеденбал монгол-совет арадуудай эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ, совет арадай хүндэлэлдэ юрөөл табиһан байгаа.

(ТАСС).

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭҺЭН КОЛЛЕКТИВТЭ

КОММУНИС АЖАЛАЙ ФАБРИКА—ПАРТИИН СЪЕЗДДЭ

Улаан-Удын нарин сэмбын фабрикын коллектив алдар суутай, нэрэ солотой юм. Тэдэнэй гаталжа гараһан замынь һайн һайхан, түүхэнь баян. Фабрикын түрүүшын сэмбэ нэхэжэ гаргаһанһаань хойшо 25 жэл энэ жэлэй август соо гүйсөө. Республикын хүнгэн промышленностиие хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанай түлөө фабрика Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагданхай.

Фабрикын коллектив республика соогоо эгээл түрүүлэн коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэнэн. Эршэтэ ажал хэрэгээрээ, бодото ажабайдалаараа нэгэнтэ бэшэ энэ нэрэ солоёо баталһан байна. Үйлэдбэриин эрхим болбосоролто предприятиин нэрэ зэргэтэй. Сэмбэ нэхэгшэд нэгэнтэ бэшэ социалис мүрысөө үүсхэһэн, һайн һайхан үүсхэл гаргаһан юм.

Түсэбтэ табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ мүрысөө үүсхэһэн юм. РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй, Министрнүүдэй Советэй болон ВЦСПС-эй Леннинскэ ойн баярай грамотада фабрикын коллективэй хүртэнэн ушар тэдэнэй амжалтатай һайнаар ажаллажа, абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэжэ байһые гэршэлэн харуулаа.

Партиин XXIV съездын хүндэлэлдэ шэнэ уялга абаад, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэһэн хандалгатайгаар нарин сэмбын фабрикын, прибор бүтээлгын заводой коллективүүд, Түнхэнэй аймагай Сананай совхозой хүдэлмэрилэгшэд республикынгаа хүдэлмэршэн ангида, хүдөөгэй ажалшадта хандаһан юм. Түрүү эдэ коллективүүдэй үүсхэл хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдэжэ, партиин съездын нээгдэхэ үдэрые ажалай амжалтаар угтаха гэһэн мүрысөөн республика доторнай шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байна.

Мүрысөө үүсхэлсэһэн сэмбэ нэхэгшэдэй ажал хэрэг, абаһан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхын түлөө хэр зэргэ тэмсэжэ байһан тухай энэ хуудаһанда хэлэгдэнэ.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДААБАРИИЕ—НОЯБРИИН ҺАЙНДЭР БОЛОТОР

Удын урда бэеын районоор ябаһан хүн сэмбэ нэхэгшэдэй сэнгэдэр, кино, зүжэг харадаг «Текстильщик» гэжэ соёлой ордониие, фабрикын управлениин хоёр дабхар байшангые, цехүүдтэ орохо проходное заатагүй обёордог. Фабрикын хашаагай газаа талые гоёоһон шэмэглэл, сэмбэ нэхэгшэдэй ажал хэрэг, ажабайдал харуулһан фото-зурагууд, түрүү хүнүүдэй дүрэ зурагууд һонирхоһон хүндэ олон юумэ тухай хөөрэжэ үгэдэг.

Соёлой ордондо ороод үзэгты. Одоол сэнгэхэ, сүлөөтэй сагаа болбосоронгыгоор үнэргэхэ ёһотойл соёлой гуламта. Гоё фойе, уужам зал, уран һайханай бүлгэмэйхидэй концертдээ бэлдэдэг газар. Ариг сэбэр, эмхи гуримтай. Ямар нэгэ асуудал, гүйлтатайгаар сэмбэ нэхэгшэдэй, ондоошьо хүдэлмэришэдэй эндэ ерээ һаа, фабрикын хүтэлбэрилхы тушаалтад, партийна, профсоюзай, комсомолой, бусад ниитын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд анхаралтайгаар шагнаха, табигдаһан асуудал шиндхэхэ, зүбшэл заабари үгэхэл байха. Бүхы юумэн эхи захатай гэдэгтэл, фабрикада үнэхөөрөө эхинһээ абаад эмхитэй, журамтай юм.

Эндэһээ гараад, проходной ошобол, «Табан жэлэйнгээ түсэбые ноябриин һайндэр болотор дүүргэе» гэһэн уряа угтажа, хүн бүхэнэй зориг бадаруулха. Хараха, обёорхоор газарта үлгөотэй, эли тодоор бэшээтэй. Ажалдаа ерэһэн хүн бүхэндэ энэ уряа абаһан уялга тухайнь дахин дахин һануулха, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллахыень уряалан байдаг.

Түсэбтэ табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ, партиин XXIV съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, республикынгаа ондоо предприяти, эмхинүүдэй коллективүүдые мүрысөөндэ оролсохыень уряалһан сэмбэшэд табан жэлэйнгээ түсэбые Агууехэ Октябриин 53 жэлэй ойн һайндэр болотор дүүргэхэ зориг табинхай юм.

Зинаида Куликова эрхим ажалаараа суурхадаг. Нооһо бэлдэдэг цехэй энэ хүдэлмэрилэгшэ һарынгаа даабариие 165-175 процент дүүргэдэг, эрхим зэргын продукци бүтээдэг. Коммунис ажалай удаанник Зинаида Куликова бэлдэгдэһэн утаһанай шанар шалгажа байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Сэмбэ нэхэхэ даабаряа болзорһоонь хоёр һара шахуу урид дүүргэхэ шиидхэбэри абахаһаа түрүүн бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдээ гэжэ тэмдэглэхээр. Дирекци, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, үйлэдбэриин түрүүшүүл фабрикын арга боломжые хаража үзэһэн, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зам тодорхойлһон байна. Ямар нэгэ тобшолол хэхын тула хэдэн тоо, баримта, жэшээ сасуулан үзэхэ хэрэгтэй ха юм.

Эгээл энэ үедэ Москвагай, Ленинградай промышленна түрүү коллективүүд В. И. Ленинэй 100 наһанай ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөө үүсхэжэ, табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ уялга абаһан байгаа. Фабрикын коллектив бүтэдэ арадай энэ хүдэлөөндэ ямар туда хүргэхэ тухайдаа болбомжолжо үзөө. Ехэ ашаг үрэ үгэхэ социалис мүрысөө сэмбэшэдэй дунда дэлгэрүүлхэ аргын бии байные хамтааралаа зүбшэн хэлсэжэ элирүүлһэн юм. Фабрика бүд нэхэхэ даабаряа жэл бүхэндэ дүүргэдэг, олзо доход оруулдаг байгаа. Тиигэжэ табан жэлэйнгээ түсэб ноябриин һайндэр болотор түгэсхэхэ, даабариһаа гадуур 200 мянган метр нооһон бүд нэхэхэ уялга абаа һэн.

Хэн тиихэдэ ама хахалаа һэм, мүнөө элеэр һанагданагүй. Партиин XXIV съездые зарлаха тухай мэдээсэл хэблэлдэ толилогдоод, тэрэ мэдээсэлые совет хүнүүдэй ушшажа, танилсажа байһан үдэрнүүд һэн. «Яһала ехэ саг бии. Ажалай ленинскэ вахтаяа үргэлжэлүүлжэ, бүхэли жэлэй туршада габшагайгаар ажаллая. Съездын хүндэлэлэй мүрысөө үүсхэе» гэжэ фабрикын түрүүшүүлэй нэгэн хэлээ бэлэй. Нүхэрэйнгөө дурадхалые сэмбэшэд бултадаа дэмжэжэ, урда тээнь абаһан уялгаяа дахин хаража үзөө һэн.

— Даабариһаа гадуур 10 мянган метр бүд нэхэхэ гэжэ харааланшхайбди. Энээнһээ һураггүй ехые нэхэхэ бэшэ аалди?

— 15 тонно нооһо ээрэхэ ёһотойбди. Энэ уялгаяа мүн лэ улүүлжэ болохобди.

— Иимэ уялга жэлэй эхиндэ абаа һэмди. Тэрэнээ һаһнаар дүүргэжэ байнабди. Оролдолго гаргаа һаа, бүришье ехэ бүтээсэ туйлажа болохобди.

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дунда иимэ хөөрэлдөөн янала гараа. Шэнэ уялга абаха тухай дурадхал оруулагдаһан, амжалта туйлаха онол арганууд заагдаһан байна. Тиигэжэ **уялгаяа шэнэлхэ, 10 мянган метрэй орондо 25 мянган метр сэмбэ жэлэй түсэбһөө гадуур нэхэхэ, 32 тонно нооһо ээрэхэ гэжэ хараалагдаба. Мүн ажалайнгаа бүтээсые 3 процентээр дээшэлүүлхэ, 10 мянган түхэригэй нооһо, материал алмаха, бүд нэхэдэг станогуудай бүтээсые 1,5 процентээр дээшэлүүлхэ** гэжэ уялга соонь бэшэгдээ.

Уялга абахань ехэ хүдэлмэриин эхин юм бээ. Хэдышье бодомжолжо, зүбшэн хэлсэжэ абтаһан байбашье, коллективэй хүсэ шадал элсүүлээгүй, арга боломжоёо элирүүлэн хэрэглээгүй һаа, амжалта туйлагдадаггүй гээшэ. Сэмбэ нэхэгшэдэй бодото хэрэг, хэлэһэн үгэ хоорондоо алгасалдадаггүй юм. Хэлээл хадаа, хэлэһэн үгэдөө эзэн байха гэжэ тэдэнэр ходо оролдодог. Тэдэнэр энээнһээ урда абаһан уялгаяа дүүргэһэн байна. Съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандаа баталгаа этигэнэ. Энэ этигэл найдабаринь бата үндэһэ һуурилгай, бүтээһэн ажал хэрэгээрнь лаблагдан харуулагдана.

Табан жэлэй үнэрһэн дүрбэн жэлэй хугасаада продукци худалдалгын хэмжээн 74,6 процентээр дээшэлээ. Даабариһаа гадуур 130 мянган метр нооһон бүд нэхэгдээ. Жэлэй өнө һарын үрэ дүн бүришье омогорхомо, этигэл найдабари түрүлнэ. **Жэлэй уялгаар абтаһан 25 мянган метрэй орондо юһэн һара соо 28 мянган метр сэмбэ даабариһаа гадуур нэхэгдээ.** Мүн 29 тонно нооһон юһэ һарын түсэбтөө гадуур ээрэгдэһэн байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, түхеэрэлгээ ашаггай һайнаар хэрэглэхэ, олзо доход оруулха талаар хараалагдаһан уялга мүн лэ дүүргэгдэжэ байнхай. **Жэлэй туршада уялгаар хараалагдаһан нэгэ миллион 480 мянган түхэригэй продукци худалдаха аад, юһэ һара соо нэгэ миллион 872 мянган түхэригтэ худалдагдаа.** 1970 оной даабариһаа гадуур 480 мянган түхэригэй продукци наймаалха уялга сүм дүүргэгдэхэ юм.

«МАНДА НЮУСА БАЙХАГҮЙ, ЕРЭЖЭ ХАРАГТЫ»

Түйлаһан амжалтаарнь һонирхоо һаатнай. «манда нюуса үгы, ажабайдалтаймнай ерэжэ танилсагты, харагты» гэжэ сэмбэ нэхэгшэд харюусадаг. Үнэхөөрөө эндэхи хүдэлмэрилэгшэд, хүтэлбэрилхы тушаалтадһаа эхилээд юрын хүдэлмэришэд хүрэтэрөө фабрикын ажал хэрэг, коллективэй ажабайдал тухай дуратайгаар, мэдэхэ юумэн тухайгаа дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үгэдэг. Хамтынгаа хэрэг тухай бултадаа һанаагаа зободог, ажалайнгаа үрэ дүн һайн мэдэдэг хүнүүдтэ хөөрэхэ, һанал бодолоо аидалдаха юумэн ябала олон байдаг ха юм.

Хүхэ, улаан үнэтэй шэрээр гоёон шэмэглэгдэһэн «Сахилгаан хуудаһан» проходной эрэ сасуу харагдадаг. Ябаһан хүн бүхэн алхамаа аалидуулан, ябууд зуураа һүүлэй һонинтой танилцалгына. Нэхэлгын цехэй «Б» халаанайхидай коммунис субботнигто бултадаа хабаадажа, ехэ ажал хэһэн тухай эзлжээтэ хуудаһан сонсохоо. Ажалай амжалта туйлаһан түрүүшүүлые, али бригада, цехэй коллективые амаршалһан «Сахилгаан хуудаһан» саг соогоо гаргагдажа байдаг. Коллектив ямар нэгэ хүнэй, али нэгэ үйлэдбэриин хүдэлмэришэдэй абаһан уялгаяа, даабаряа болзорһоонь урид дүүргэһэн байбалнь дары мэдэдэг. Фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ, тэрэнэй үрэ дүн саг соогоо согсологдожо, бултанда дуулгагдажа байдаг.

Нооһо ээрэгнэ, сэмбэ нэхэгшэ, цех бүхэнэй коллектив партиин ээлжээтэ съездэ зорюулагдаһан социалис шэнэ уялга абаа. Тэрэнэй үрэ дүн ханын газетэдэ, «Сахилгаан хуудаһанда» гаргагдадаг. Мүрысөөндэ шалгарагшад амаршалга, шагналда хүртэдэг. Хэһэн ажалайнгаа үрэ дүн мэдэжэ, хаража байхада һайншье, урматайшье юм бээ. **Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинууд, фабрикын хүтэлбэрилэгшэд социалис мүрысөөнэй үүргэ, нүлөө дээшэлүүлхэ тон зүб шэглэл баримталха. Коллективэй туйладаг амжалтын нэгэ эшэ үндэһэн эндэһээ эхитэй.**

Фабрика жэгдэ һайнаар хүдэлнэ. Хэды зэргын продукци бүтээн гаргаа байһаниинь халаан, үйлэдбэри бүхэндэ х[illegible] үгтэнхэй. Хэрбээ даабариин дүүргэгдээгүй байбалынь, тэрэнэй шалтагаан дары элирүүлэгдэдэг, дутагдалынь усадхагдадаг. Фабрикын үйлэдбэри, цехүүд хоорондоо ехэ холбоотой юм. Продукци үйлэдбэрилгые жэгдэ һайнаар эмхидхэжэ, эхинһээнь абаад, эсэс хүрэтэр шалгажа, хинажа байхада, һайн үрэ дүн туйлагдана. Мүнөө фабрикын нэхэн гаргадаг долоон янзын сэмбын зургааниинь дэлхэйн эрхим зэргын продукциин тоодо, нэгэниинь оронойнмай һайн шанартай продукциин тоодо ороно.

— Магтаха юумэн үгы, сүлөөгүй хүдэлжэл байнабди. Ноябриин һайндэр болотор үсөөн хоног үлэнхэй,—гэжэ нэхэлгын цехэй начальник Любовь Антоновна Бабушкина хөөрэнэ. Тиихэ зуураа шоото дээрэ хэдэн тоо бодожо, «графигаа урилдажа ябанабди, уялгаяа дүүргэхэл ёһотойбди» гэжэ найдамтайгаар хэлэбэ.

Цехэй начальник халаануудай хэһэн ажалые удэр бүхэндэ согсолно. Мүн иимэ согсолбори түсэблэлгын таһагта хэгдэдэг. Туе таһагай начальник Мария Акимовна Шурыгина юһэ һарын үрэ дүн согсолхо, тоо, баримтануудые дүрдахын урда хэдэн тоо сасуулжа үзөөд, фабрикын продукци худалдаха, олзо доход оруулха талаар ямар байдалтай байһые харуулаа һэн. «Абаһан уялга дүүргэгдэхэ» гэжэ тэрэ мүн лэ тоо баримтануудта үндэһэлэн хэлээ. Хэгдэһэн ажалые удэр, арбан хоног, һара бүхэндэ сасуулан үзэхэдэ, олон юумэ элирнэ ха юм.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэдэ ажалай түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха ябадал ехэ удха шанартай байгаа һэн. Энэ тэмсэлдэ бүхы коллектив хабаадалсана. Фабрикада хирэ-хирэ болоод лэ ямар нэгэ конкурс, харалга эмхидхэгдэдэг. Үйлэдбэриин хэрэглэгдээгүй арга боломжо элирүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл халан абалсаха харалга энэ жэлдэ үнгэргэгдоо. «Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө конкурсын үрэ дүн һаяхан согсологдоһон юм. Хэдэн һарын туршада үргэлжэлэн энэ конкурс ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай байба.

Конкурсын дүрим нооһо ээрэгшын, сэмбэ нэхэгшын урда шанга эрилтэ табяа. Үнгэрһэн жэлэй, мүн кварталай даабари, нормоёо халаан бүхэндэ дүүргэдэг түрүүшүүл конкурсдо хабаадалсаха эрхэ олоһон юм. Тэдэнэр ажалдаа эгээл түрүү онол арга хэрэглэхэ, түргэнөөр утаһа һэлгэхэ, таһараа һаань, түргэнөөр холбожо шадаха уялгатай байгаа. Мэргэжэлээ эгээл эрхимээр шудалһан нооһо ээрэгшэд, сэмбэ нэхэгшэд конкурсдо эрхимлэжэ гараа. Ээрэлгын үйлэдбэриин 16 түрүүшүүл, нэхэгшэдэй мүн лэ 10 гаран бэрхэшүүл конкурсдо шалгарһан юм. Тэдэнэ соо эгээл эрхимүүдынь, эгээл түргэнөөр ажалаа дүүргэжэ шададаг сэмбэ нэхэгшэд Валентина Разуваева, Альбина Манзырева, Клавдия Карбаинова, Евдокия Медведева, нооһо ээрэгшэд Валентина Ведутова, Анна Блейхрот, Манифа Ефремова, Ольга Орлова **«мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ»** гэһэн нэрэ зэргэдэ, **түсхай үнэмшэлгэдэ хүртэһэн** байна.

Цехүүдэй партийна, комсомолой организацинууд, инструкторнууд тэдэнэй дүй дүршэл согсолжо, бусадта дамжуулан үгэхэ ажал эмхидхэнэ. Түрүүшүүлэй хэрэглэһэн шэнэ онол арга техническэ һуралсалай программада оруулагдажа, бултанай шудалха уялгата хэрэг болонхой.

Ямаршье үүсхэл, түрүү дүй дүршэл фабрикада обёорогдошгүй үлэдэггүй гээшэ. Нооһо, утаһа алмаха, арьбалһан энэ материалаараа даабариһаа гадуур бүд нэхэхэ гэһэн Москвагай бүд нэхэгшэ Мария Иванниковагай үүсхэл фабрикада үргэнөөр дэмжэгдэһэн юм. Манай сэмбэ нэхэгшэд алмалта, арьбалалта хэхэ мүрысөөндэ һайн үрэ дүн туйлаа. Нёдондо жэлдэ арьбалһан нооһоор түсэбһоо гадуур 10 мянган метр сэмбэ нэхэгдэһэн байна. 1970 оной даабариһаа гадуур 25 мянган метр сэмбэ мүн лэ алмагдаһан нооһоор нэхэгдэхэ юм.

Улаан-Удын нарин сэмбын фабрикын коллектив Москва шадархи Купавинска нарин сэмбэ нэхэдэг фабрикын хүдэлмэришэдтэй олон жэлэй туршада мүрысэдэг юм. Эдэ хоёр коллектив хоорондоо эбтэй, түрүү дүй дүршэлөө халан абалсадаг. 150 жэлэй саада тээ эмхидхэгдэһэн Купавинска фабрика ороноймнай түрүү предприятинуудай нэгэн. Ленинэй орденоор шагнагданхай. Баян түүхэтэй, эрхим һайнаар эмхидхэгдэһэн үйлэдбэритэй юм.

Хоёр фабрикын түлөөлэгшэд абаһан уялгаяа шалгахын тула хоорондоо айлшалалсадаг. Тиихэдээ манай фабрикынхид һайн шанартай, харахада гоё һайхан бүд нэхэхэ технологиинь шудалһан байна. **Түрүүшүүл шэнгеэр ажаллаха, тэдэнһээ жэшээ абаха, түрүү дүй дүршэл халан абаха, дэлгэрүүлхэ гээшэ Улаан-Удын сэмбэ нэхэгшэдэй туйладаг амжалтын үшөө нэгэ шухала эшэ үндэһэн эндэһээ эхитэй.**

ХОДО УРАГШАА ЭРМЭЛЗЭХЭ, ХОЛЫН ХАРААТАЙГААР АЖАЛЛАХА

«Удэрһөө удэртэ урагшаа эрмэлзэхэ, бүри ехэ амжалта туйлаха, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, партиин XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаһаа хүндэтэй зориг-го манда үгы» гэжэ сэмбэ нэхэгшэдэй социалис уялга доторнь бэшэгдэй. Үнэхөөрөө фабрикын коллектив ходо урагшаа эрмэлзэдэг, холын хараата зориг-го урдаа табидаг, тэрэнээ амжалтайгаар шиидхэдэг.

Кадрнуудые бэлдэхэ, үйлэдбэреэ шэнэ техникэ, түхеэрэлгээр хангаха гэхэ мэтэ, мүн ондоошье асуудал абажа хараа һаа, бултадаа холын хараатайгаар шиидхэгдэхээр түсэблэгдэһэн байха. Хэдэн жэлэй саада тээ фабрикын социальна хүгжэлтын түсэб зохёогдоһон юм. Хуушан нехүүдые һэльбэн зайнабарилха, үргэдхэхэ, шэнэ техникэ, станогуудые табиха, ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ асуудалтай хамта коллективые хүмүүжүүлхэ, дүй дүршэлыень баяжуулха, эрдэм мэргэжэлыень дээшэлүүлхэ түсэб табигдаа.

Холын хараата энэ түсэб бэелүүлэгдэжэ, фабрикые үргэдхэхэ ехэ хүдэлмэри дүүрүүтэй болоо. Досоогоо наруул, уужам, хирпиисэ хаматай цехүүд хуушан модон цехүүдые һэлгээ. Агаар сэбэрлэхэ, станогуудай абяа бага болгохэ түсхай түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо. Нооһо ээрэхэ шэнэ «Бефана» станогууд хуушан, бүтээсэ багатай станогуудай орондо табигдажа байна. Сэмбэ нэхэгшэдэй ажалай бүтээсые аяар 50 процентээр дээшэлүүлхэ «СТБ» түхэлэй станогууд нэхэлгын цехтэ тодхогдожо эхилээ. Түрүүшын 14 станок мүнөө табигдаад, ашаглагдажа захалаа. Дүй дүршэлтэй сэмбэ нэхэгшэд эдэ станогуудые шудалжа, хүдэлгэжэ байна. Фабрикын шэрдэлгын, мүн нэхэгдэһэн сэмбэ бүдые гоёон шэмэглэхэ цехүүдтэ шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо. Урданай механическа түхеэрэлгэнүүд автомат шахуу аргаар хүдэлдэг станогуудаар һэлгэгдэнэ. Тэдэнэй тодхогдоод, хүдэлжэ эхилхэдэ фабрикын ажалай бүтээсые мүнөө үеынхиһөө хоёр дахин дээшэлүүлхэ арга олдохо юм.

Залуу хүдэлмэрилэгшэдэй олон болоһые нооһо ээрэлгын, сэмбэ нэхэлгын цехүүдээр ябахада заатагүй обёорхоор. ГПТУ дүүргэһэн залуушуул энэ жэлдэ фабрикада олоор абтаа. Тэдэнэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ гэһэн асуудал ехэ шухала юм. Үнинэй хүдэлмэришэд Е. И. Синицкая, А. С. Подорожная, З. Г. Ключникова, А. Г. Полянская, Т. В. Антонова болон үйлэдбэриин бүсад түрүүшүүл залуушуулые олон жэлэйнгээ дүй дүршэлдэ һургана. Ажалай үргэн замда гараһан залуушуул ахамад нүхэдһөө жэшээ абажа, шэнэ онол арга шудалжа байнахай.

Комсомолой гэшүүд Галина Федорова, Ольга Ефремова, Людмила Карникова оройдоо хэдыхэн жэлэй саада тээ сэмбэ нэхэлгын станогуудай дэргэдэ зогсоо һэн. Мүнөө эдэнэр түрүүшүүлэй тоодо оронхой, дүй дүршэлтэй, үнинэй хүдэлмэрилэгшэдһөө дутуугүйгөөр ажаллана. Эдэ залуушуул ажалай ленинскэ вахтын үедэ габшагайгаар ажаллажа, нормоёо 10—15 процентээр улүүлһэн, 20—30 килограмм утаһа алмажа шадаһан байна. Сэмбэ нэхэгшэ Альбина Манзырева, залуушье һаа, «мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэжэ сууда гараа, тэрэнэй онол аргые бусад нүхэдынь шудалдаг болоо.

Нигэжэ кадрнуудые бэлдэхэ, тэдэнэй юрэнхы бэлэдхэл, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ зориг-го дүүргэгдэжэ байна. Хэрбээ табан жэлэй хугасаада бүхы коллективэй 30 процентые түсхай дунда мэргэжэлтэй, мүн дээдэ һургуулитай болгохо гэжэ хараалагдаһан байбал, мүнөө хүдэлмэрилэгшэдэй 32 процентнь иимэ һуралсалтай болобо.

Ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлжэ байха зорилгоор фабрикада жэл бүхэндэ шэнэ станогууд, машинанууд абтадаг. Тэдэнние хабсарган тодхохо, хүдэлгэхэ бэлэдхэлтэй кадрнуудтэ харгэтэй ха юм. Тиимэһээ хүдэлмэрилэгшэдэй юрэнхы, мүн түсхай техническэ бэлэдхэл дээшэлүүлхэ асуудалда холын хараата түсэб соо гол анхарал хандуулагдаһан. Техническэ һуралсалда бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 70 процентые жэл бүхэндэ хабаадуулха байбал, бодото дээрээ 74,9 процентнь мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн байна. 300 гаран инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, 250 юрын хүдэлмэришэд мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ кружок, курсануудые дүүргээ. Гадна фабрикада хүдэлхөөр абтаһан 100-гаад залуушуул дүй дүршэлтэй, үнинэй ажаллажа байһан нүхэдтэ даалгагдажа. Нооһо ээрэлгын, сэмбэ нэхэлгын мэргэжэлдэ һураһан, ажалайнь оньһо шудалһан юм.

30 наһа гүйсөөгүй хүдэлмэрилэгшэдые юрэнхы бэлэдхэлэй 8 классай гү, али түсхай дунда, саашань 10 классай зэрдэмтэй болгохо гэһэн социальна хүгжэлтын түсэб дүүргэгдэжэ байна. Энээниие гэршэлһэн хэдэн тоо баримта сасуулжа үзэмөөр. Түсэбэй зохёогдоһон 1966—67 онуудта эхин һургуулитай 300-гаад хүн фабрикада ажалладаг һэн. Харин мүнөө бүхы [illegible] мэришэд юрэнхы бэлэдхэлээ дээшэлүүлгэ[illegible] 510 залуу хүдэлмэришэдэй дундаһаа 439-[illegible] 8—10 класс дүүргэһэн, 30 хүн түсхай [illegible] дээдэ һургуули дүүргэжэ гараа. Мүнөө [illegible] дээдэ һургуулида 60 гаран хүдэлмэрилэгшэд [illegible] рана.

Мүнөө фабрикада ерэхэ табан жэлэй (1971-[illegible] 75 онуудаа) туршада бэелүүлэгдэхэ коллектив социальна хүгжэлтын түсэб зохёогдоо. [illegible] урдын түсэбһөө зарим тэды илгаатай, [illegible] шэглэлтэй. Кадрнуудые һургаха, хүмүүжүүлхэ, [illegible] асуудал абажа хараа. Залуу хүдэлмэрилэгшэд профессионально-техническэ училищида [illegible] дэжэ, тэрэниие дүүргэһэнэй һүүлээр фабрикада [illegible] таха. Шэнэ түсэбэй нэгэ илгаань, гол шэглэл [illegible] нимэ юм.

Бүхы залуу хүдэлмэрилэгшэд түрүү дүй дүршэл, техникэ, технологи шудалха гол уялга [illegible] Түрүү дүй дүршэлэй һургуулида тэдэниие [illegible] хабаадуулжа, энэ зорилго бэелүүлэгдэхэмэ[illegible] лагдана. Хүдэлмэришэн бүхэн 2—3 мэргэ[illegible] болохо ёһотой. Гадна юрэнхы бэлэдхэлэй [illegible] класс дүүргээгүйшүүл нимэ һургуулида [illegible] уялгатай болоо. Мүнөө фабрикада залуу [illegible] мэришэд олоор абтаа. Фабрикын бүхы [illegible] ришэдэй 80 процентнь залуушуул болоно. [illegible] мэнэ залуушуулые һайн бэлэдхэлтэй, [illegible] тэй болгохо асуудалда гол анхарал [illegible] дана.

Ходо урагшаа дабшаха һанал эрмэлзэлтэй [illegible] даа шэнэ шэнэ зорилго табяад, бэелүүлэ[illegible] даг сэмбэ нэхэгшэд амжалта туйлажа, [illegible] улам арьбадхажа байна гэжэ тобшолон хэлэ[illegible] Фабрикын урда табигдаһан зорилгонуудые [illegible] доо холбоотойгоор, холын хараатайгаар [illegible] хэгдэнэ. Хэдэн жэлэй саада тээ фабрикын [illegible] бэрние шэнэдхэн эмхидхэхэ, цехүүдые [illegible] хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ һэн. Энэ ажал [illegible] кын өөрынь хүсэ шадалаар, продукци [illegible] рилгые һаатуулангүйгөөр хэгдэнэ. Нооһо [illegible] гын, сэмбэ нэхэлгын цехүүд шэнээр бари[illegible] Хүдэлмэришэдэй ажалай һүүлээр бэе [illegible] хубсаһаа нэлгэжэ үмдэхэ тааруу зохид [illegible] таһалгануудтэ түхеэрэгдээ. Фабрика бүхы [illegible] болбосон түхэлтэй, үйлэдбэриин культурые [illegible] дээшэлүүлжэ байһан предприяти болонхой.

— Фабрикые үргэдхэхэ, шэнээр бариха [illegible] тэй танилсаа гүт, танилсаарайгты,— гэжэ [illegible] тийна организациин секретарь Мария Георги[illegible] Семенькова хэлээ һэн. Үнэхөөрөө түрүү эн[illegible] приятиин ерээдүй байдал гоё һайхан. Омогор[illegible] түрүүлмээр юм. Мантан томо шэнэ байшин [illegible] риха проект зохёогдоод, баталагдаад байна. [illegible] дэнь нооһо ээрэлгын, сэмбэ нэхэлгын [illegible] түбхинэхэ. Мүнөө тэдэнэй байһан байш[illegible] нооһо холихо, сэбэрлэхэ үйлэдбэри эзэлхэ [illegible]

Шэнэ байшангай бариндаад, цехүүдэй [illegible] нөөд байхада, мүнөө үеынхиһөө хоёр дахин [illegible] үлүү сэмбэ нэхэгдэдэг болохо. Досоохи түхеэ[illegible] гэнь хүнэй нюдэндэ таарама шэрээр будаг[illegible] сэсэг, таримал ургамалнуудаар гоёон шэмэглэ[illegible] хэ, амаралтын түсхай комнато түхеэрэгдэхэ. [illegible] рикые шэнэдхэн байгуулха проект хүдэлмэрил[illegible] дэй хараха, танилсаха газарта үлгөотэй, [illegible] барилгые ерэхэ жэлнээ эхилхээр багсаагдана.

Мүнөө хүдэлжэ байгаа, мүн һаяар абтаа[illegible] тодхогдохо түхеэрэлгэ бүтээсэ охэтэйгээр хэ[illegible] лэхэ арга боломжо элирүүлэгдэжэ, хэрэгл[illegible] жэ байна. Сэмбэ нэхэгшэдэй мэргэжэл шадабари дээшэлүүлжэ, нэгэ хүнэй 4—5 станогто хүдэ[illegible] бэлэдхэл хэгдэжэ эхилээ. Фабрикын зарим [illegible] рүүшүүл автомат 3—4 станок хангажа, [illegible] лай бүтээсые горитойгоор дээшэлүүлнэ. [illegible] дапасной частьнуудаар дуталдадаг ушархаа [illegible] доро олон станок дээрэ хүдэлхэ дүй дүр[illegible] ехээр хэрэглэгдэнэгүй.

Фабрикын коллектив үйлэдбэриин ашаг [illegible] дээшэлүүлхэ арга боломжонуудаа һайнаар [illegible] рэглэнэ. Тиихэдээ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ [illegible] асуудалда ехэ анхарал хандуулһаар. Халаа[illegible] дай һэлгэгдэхэ үедэ станок, түхеэрэлгэ[illegible] удаан саг соо зогсоогдоно гэжэ һаяхан элирүүлэ[illegible] дээ. Энэ үедэ техникын миин байха сагые [illegible] процентээр хороожо шадаа һаа, зэрэлгын, [illegible] гын цехүүдэй ажалай бүтээсые 1,5 процентээ[illegible] дээшэлүүлжэ болохонь элирүүлэгдэбэ. Халаа[illegible] дай һэлгэгдэхэ саг хороохо, станогуудаа бүхы[illegible] ехэтэйгээр хүдэлгэхэ талаар түрүүшын [illegible] хэгдээ.

Партиин XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөө үүсхэһэн коллектив абаһан уялгаяа [illegible] рэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ эхилээ. Арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэжэ, холын хараатайгаар ажаллажа байһаниинь һайн үрэ дүн үгэ[illegible]

...Ээлжээтэ халаан дүүрэнхэй. Сэмбэ нэхэгшэдэй даабаряа мүн лэ дүүргэнхэй, гэр гэртээ бүсэлдэ[illegible] Хүдэлмэришэдэй олонхинь яаралтайгаар проф[illegible] нойгоо гарана. Тэдэнэр техникум, институт, [illegible] шын һургуулида яаранад. Зариманиинь хүлэмж[illegible] рын ордондо ерэжэ, уран һайханай концерт[illegible] бэлдэхэ юм. Станогуудай дэргэдэ тэдэниие [illegible] гэн зогсоһон нүгөөдэ халаанайхид, эрэшэлэ[illegible] шангаар ажаллахал байха. Халаануудай амжалта туйлаһаниинь ээлжээтэ «Сахилгаан хуудаһанда» мэдээсэгдэхэ.

С. БАРДАМОВА.
Манай корр.

Фабрикада һая тодхогдоһон СТБ-2 түхэлэй станогые ашаглаха эрхэтэй болоһ[illegible] түрүүшүүлэй нэгэн, сэмбэ нэхэгшэ Мария Ивановна Лапина табан жэлэйнгээ даабари[illegible] болзорһоонь урид дүүргэнхэй. 1971 оной түсэбөөр ажаллаха зуураа, даабаряа ходо [illegible] процентдэ хүргэнэ. Зураг дээрэ: Мария Ивановна өөрынгөө һурагша Люба Сафонова[illegible]

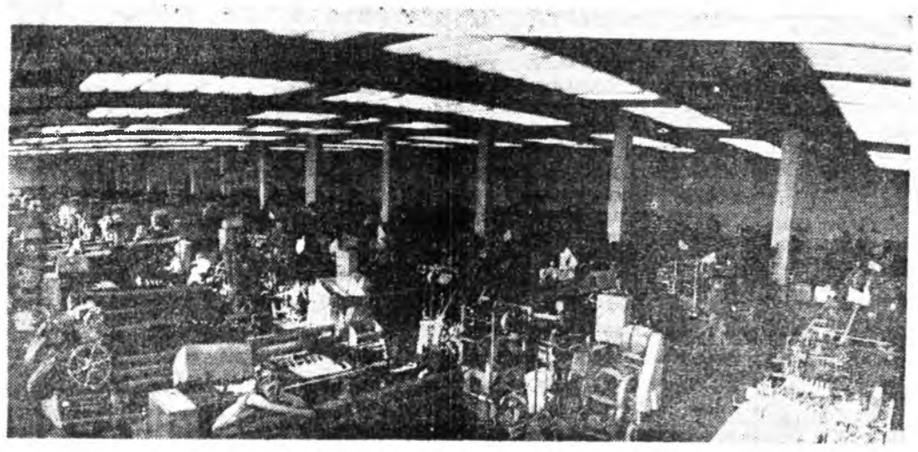

Фабрикын гол үйлэдбэринүүдэй нэгэн — сэмбэ нэхэлгын цехэй юрэнхы түхэл. Эндэ шэнэ, бүтээсэ ехэтэй станогууд хабсаргагдан табигдана.

НАУЧНА КОММУНИЗМЫН ЗАМАЙ ЭХИН

„...Энгельсын нэрэнь, ажаябадалынь хүдэлмэришэн бүхэндэ эли байха ёһотой".

В. И. ЛЕНИН.

Москвагай шуурагуй нэгэ гудамжадахи, Кремльдэ дүтэхэн хуушан гэр. Үүдэндэнь: «К. Марксын ба Ф. Энгельсын музей» гэһэн гаршаг. Музейн залууд соохи лекторнуудай научна коммунизмын үндэһэ һуури тодхогшодой нэгэн тухай экскурсантнуудта хөөрэжэ үгэхэдөө, нүгөөдынь нэрые мартангүй дурдалсадаг. Тэрэ хоёрой документнуд, шухаг номууд, фото-зурагууд ходо зэргэлүүлэн табяатай байдаг. «Карл Марксын Фридрих Энгельстэй хуби заяагаа ниилүүлһэн сагһаань хойшо хоёр нүхэдэй бүхы наһанайнь ажал хамтынь хэрэг болоһон юм» — гээд В. И. Ленин бэшээ һэн.

Хэды тиимэшье һаа, анхан гансал Маркс тухай харуулһан, удаань гансал Энгельс тухай харуулһан зал энэ музей соо бии юм. Энэнь — дэлхэйн пролетариадай вождьнорой бага балшар, эдир залуу наһые харуулһан материалтай 1-дэхи зал болоно.

Пруссиин королевствын рейнскэ провинциин Бармен городой — Энгельсын түрэһэн нютагай зураг харуулһан XIX зуун жэлэй түрүүшыг хахадай һиилүүр зураг. Фото-зурагууд дээрэ Барменэй нэгэ гэр буулгагданхай. 1820 оной ноябриин 28-да Марксын соратнигынь хожомоо болохо хубүүн энэ гэр соо, бүд нэхэлгын баян фабрикантын бүлэдэ түрэһэн байба. Мүн Энгельсын һуралсаһан Эльберфельдэхи гимназииншье зураг тэндэнь бии.

Мүн баһа Энгельсын дэбтэр, нүхэдтоо бэшэһэн бэшэгүүд, ондоошье материалнуудые харахат. Фридрихэй ойун ухаантай хүбүүн байһаниинь тэдэ бүгэдэ дээрэһээ харагдана. Бүри гимназида һуралсажа байхадаа түүхээр ехэтэ һонирходог, литературэа, хүгжэм, спорт, искусство, хари хэлэнүүдые ехэ дуратайгаар шудалдаг байгаа. Жэшээнь, хари хэлэ тон һайнаар мэдэдэг байһаниинь нүхэртөө юһэн хэлэн дээрэ тэрэнэй бэшэһэн бэшэг харуулна. Эртэ урдын грек хэлэн дээрэ тэрэ бэшэгынь эхилээд, латада дамжанороод, англи, итали, испан... гэхэ мэтыг хэлэнүүд дээрэ үргэлжэлнэ.

Хүбүүгээ кушец наймаашан болгохобди гээд түрэлхидынь һанагша һэн ха. Эсэгынгээ баалалтада орожо, һүүлшынь класс дүүргэнгүйгөөр гимназиия орхижо, эсэгынгээ наймаанай фирмын конторын алба хаагшань болоо һэн. Гэбэшье тэрэнэй хүсэлынь тад ондоо байба. Сүлөөтэй сагтаа ном еэхэр уншагша һэн.

Энгельс агууехэ хани нүхэрһөө оройдоол хоёр наһаар дүү бэлэй. Нүхэртэеэ нэгэ доро шахуу,— анха түрүүн гансаараан —материализм ба коммунизмые шудалһан байгаа.

«Иисусай ажаябадал» гэһэн Давид Штраусай номынь залуу Энгельсын шажанда эсэргүү үзэлэй бүрилдэхэдэнь шухала үүргэ дүүргэһэн байна. Тэрэ ном баһал экспонат болгогдожо табигданхай. Христиан шажанай удхань үльгэр туужаһаа ондоо юумэ бэшэ гэжэ Энгельс лаблан ойлгоо һэн. Политическэ асуудалнууд Фридрихэй һанаае улам улам ехээр эзэлнэ. «Арадта альгадуулаад толгойнь үбдэжэ байхада лэ, ордонойнь шэлнүүдые революциин биса сохёод байхадань лэ, хаан шэрээтэнһээ али нэгэн мүртэй юумэ хүлеэгээ һаа хүлеэхэб...» гэжэ, нүхэртөө бэшэһэн нэгэ бэшэг соонь дурагүйгөөр хэлэгдэнхэй.

Баримталха үзэлөө бэдэрэ-бэдэрһээр Энгельс болбол тэрэ сагтаа түрүү гэжэ тоологдодог байһан «Залуу Германи» гэдэг литературна шэглэл баримталагшадтай харилсаа холбоотой болоно. «Вуппертальһаа бэшэгүүд» гэһэн Ф. Энгельсын публицистическэ хэблэмэл түрүүшын зохёолые экспозицида харанабди. Тэрэ зохёолынь «Залуу Германиин» орган бологшо «Немец телеграф» гэжэ журналда Энгельсын нэрэгүйгөөр толилогдоһон байба. Немец «Манчестерэй» — Вуппертальиин фабрикануудай хүдэлмэришэд болон ремесленнигүүдэй үлэн хооһон байдал, хатуу шанга мүлжэлгэ тухай «бэшэгүүд» дотороо бэшээд, немец буржуазин, шажанай санаартанай мунхаг галзуу, билдагуу ябадалые балшыса элирүүлһэн байха юм.

Берлиндэ сэрэгэй алба Энгельсын хэһэн тухайдань 1842 оной октябриин 8-да үгтэһэн аттестат экспонадуудай дунда харанабди. Сэрэгэй наукануудые шэнжэлэн шудалхын тулада сэрэгэйнгээ албые Энгельс ашаглаһан байгаа. Сэрэгэй наукые бүхэли наһан соогоо һонирходог һэн. Марксын хани нүхэрэй сэрэгэй эрдэм мэргэжэлэй гайхамшаг бэрхэ теоретик байһаниинь мэдээжэ. Эрдэмдэ дуратай залуу хубүүн сэрэгэй албанһаа сүлөө сагтаа Берлинэй университедэй хэшээлнүүдтэ студентнь бэшэшье һаа, ябадаг һэн.

Марксын дуратай үзэл бодолнуудые Энгельс һонирходог байгаа. Тэрэ хирэдэ Маркс дээдэ эрдэмтэй болоһон байба.

Агууехэ хоёр хүнэй нюураараа уулзалгань хожомшог болоһон. Гэбэшье Берлиндэ алба хэжэ байхадаа Марксын ажал ябуулга тухай Энгельс дуулаһан байгаа. Берлиндэ Марксын хэлэһэн үгэнүүдынь, бэшэһэн зохёолнуудынь литераторнуудай, философуудай, студентнүүдэй дунда гүн гүнзэгы мүр сараа үлөөһэн байгаа.

Марксын гайхамшаг нүхэрэй залуу наһанайнь ябадалтай бидэниие экспонат бүхэн танилсуулна. Немец философ-идеалист Шеллинг гэгшын хархис, хорото үзэлые Энгельсын шүүмжэлһэн зохёолнууд эндэмнай бии. Гегелиин философиие баримталагшадта — младогегельянецууд гэгшэдтэ эсэргүү тэмсэл ябуулхын тулада тэрэ Шеллингые Пруссиин король Берлинэй университедтэ тусгаар урижа асарһан байгаа.

Эсэгынгээ захиралта дүүргэн, 1842 оной ноябрьда Фридрих Англи ошожо, эсэгынгээ хамжаалжа байгаа фирмэдэ наймаанай алба хаажа эхилээ һэн. Тэд пароходто һуужа мордохынгоо урда Рейнскэ газетын редакцида ороһон юм. Эндэ Маркстай анха түрүүшынхеэ, ойро зуура уулзаа һэн.

Залуу Энгельсын Англида байһые харуулһан материалнуудаар нэгэдэхи залай экспозици дүүрэнэ. Тэрэнь Энгельсын ажаябадалдахи тон шухала үе бэлэй. Эндэ «Дэлхэйн промышленна мастерскойдо» байхадаа, хархис ажал ябуулагшадта, Германида үшөө үзэгдөөгүй хүдэлмэришэдэй олониитын хүдэлөөнтэй ушархадаа, материализм ба научна коммунизмын хараа бодол Энгельс бүримүһэн баримталдаг болоно. К. Марксын редактировалдаг байһан «Немец-французэ ежегодник» гэжэ журналда толилогдоһон статьянууд дотор научна коммунизмын, материализмын үзэл Энгельсын баримталдаг болоһониинь илангаяа тодоор харагдана. Энгельсын нэгэ статья — «Политическэ экономиие шүүмжэлгэ тушаа тэмдэглэлнүүд» гэһэн статья музей соо табяатай. Энээниинь сэсэн мэргэн статья гээд хожом Маркс нэрлэһэн байгаа. «Капиталай» нэгэдэхи том дотор «тэмдэглэлнүүдһээ» цитат абажа Маркс оруулһан байгаа.

Нэгэ хэды саг үнгэрөөд байхада, Англиһаа Энгельс Париж ошожо, Марксын бишыхан байра соонь тэрээнтэй дахин уулзаа һэн. Тиигээжэ хоёр сэсэн ухаатанай агууехэ хани барисаанай эхин захань табигдаһан юм.

Коммунизмын хэрэгэй түлөө, бүхы хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һаруулһайхан байдалай түлөө тэмсэлдэ зорюулагдаһан бүхы наһанайнь турша соо тэдэ хоёр агууехэ эрдэмтэдэй, революционно тэмсэлшэдэй барисаань нэгэтэшье таһараагүй юм. Бэдэ хоёрой барисаан юрэл хүнэй хани нүхэсэл тухайда зохёогдоһон, сэдьхэл хүдэлгэмэ эртэ урдын тон һайхан үльгэр туужаһаа гоё намтартай байһан юм гэжэ В. И. Ленин хэлээ һэн.

Эгээл тиимэһээ тэдэ хоёрой нэрэ ходо зэргэлэнхэй байдаг.

В. КНЯЗЕВ.
(ТАСС-ай корр.).

...ЛЬИЧ БАГШЫН ...ААБАРЯАР

...чительская газетэдэ» һургуулиин шэнэ устав ...ожо, олоной анхарал татаба. Энэ устав дотор һургуулиин ...ар, классай хүтэлбэриэлэгшэд, хүмүүжүүлэгшэд, директор ...нэй орлогшонор, ахалагша пионервожата, һурагшад тухай ...ыгтаараа хэлэгдэжэ, һуралсалай ба хүмүүжүүлгын олон ...нууд нэгэ гуримтай болгогдон ниитэлэгдэбэ.

...уставые эхинһээнь эхилээд, һүүлшынь мүр хүрэтэр ун..., соёл гэгээрэл, һургуули, совет багша, совет хүүгэд тухай ...Ленинэй һургаал гаршаг, пункт бүхэндэнь гол һудаһаниинь ...ибтэрэнхэй. Агууехэ Октябриин социалис революциин ...р, манай вождь В. И. Ленин тэрэ хүшэр хүндэ сагай һу...ааз, гэгээрэлэй асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулдаг бай...Тинхэдэ 1920 ондо РКСМ-эй съезд дээрэ залуушуулай зо... тухай, коммунизмда хайшан гэжэ һураха тухай хэлээ һэн. ...ааһэрнь 50 жэлэй ойн гүйсэһые бүхы совет залуушуул, ...рад һүр жабхалангайгаар тэмдэглэжэ, Ленин багшын хэлэ...ааз хурса һургаал үүдэр бүри коммунизм байгуулха ажал ...ынай түшэг тулгуури боложо үгэнэ гэжэ үшөө дахин тэрэ...

...ыршье яһанай хүүгэд түрэлхи хэлэн дээрээ ном үзэ...ааг тэйгэн пункт устав соо оронхой. Энэмнай баһал Лени...ааг үндэһэтэй ха юм.

...ааһэшье, хүүгэд эгээл түрүүн «Эжы» гэжэ хэлэһэн ...ааг түрэл хэлэн дээрэ тойрон байгаа бүхы байдал, ажабай...ааг гаалиие нюдөөрөө хаража, шудалжа эхилдэг гээшэ ааб даа. ...ааг тойхон ябахадаа һургуулида орожо, түрэл хэлэн дээрээ ...ааг эхилхэдээ, үзэжэ байһан юумээ бүхөөр ойлгохо, хадууха ...ааг бшуу. Ородой мэдээжэ багша Константин Дмитриевич Ушин...ааг «Түрэл хэлэн» гэжэ статья соогоо үхибүүн хадаа алибаа ...ааг тойрожо байгаа оршон байдалые түрэл хэлэн дээрээ ойл...ааг эрдэг гэжэ бэшэһэн байдаг.

...ааг, буряад хэлэ бэшэгэй ба литературын багша болохоёо ...ааг студентнэр, түрэлхи буряад хэлээ үдэр бүри шэнжэлэн ...ааг ...ааби. Хожомоо ургажа ябаһан эдир хүүгэдэй һонорхон ...ааг хүгжөөн, түрэл буряад уран зохёолтой, арадай аман үгын ...ааг таныилсуулха, хүдэлһэн һургуулинуудтаа кружогуу...ааг ...ааг, эдир бэлигтэнэй түрүүшын алхамуудые дэмжэхэ ...ааг байхабди! Мүнөөнэй эрилтын ёһоор хүдэлжэ шададаг ...ааг багшанар болохын тула үшөө институдтаа һуража байхадаа, ...ааг ...ааг, түрэл буряад уран зохёолтой, арадай аман үгын ...ааг таныилсуулха, хүдэлһэн һургуулинуудтаа кружогуу...ааг ...ааг, эдир бэлигтэнэй түрүүшын алхамуудые дэмжэхэ ...ааг байхабди! Мүнөөнэй эрилтын ёһоор хүдэлжэ шададаг ...ааг багшанар болохын тула үшөө институдтаа һуража байхадаа, ...ааг ...ааг, гэгээрэлэй асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулдаг бай...ааг Тинхэдэ 1920 ондо РКСМ-эй съезд дээрэ залуушуулай зо...ааг ...ааг тухай, коммунизмда хайшан гэжэ һураха тухай хэлээ һэн. ...ааг ...ааг ...ааг

ХОЛЫН АЙМАГАЙ ТҮБ ТОСХОНДО

ФОТОРЕПОРТАЖ

«Багдарин» гэһэн үгэ эвенк хэлэн дээрэ «Сагаан хада» гэһэн үдхатай юм. Сагаан хадын хормойе бүрхөөһэн тайгын гүн дунда Баунтын аймагай түб һуурин—Багдарин тосхон түбхинэһэн байгаа.

Арбан табаад жэлэй саада тээ Багдарин тосхон хойто зүгэй аймагай бүсад хүдөө нютагуудһаа юугээрээшье илгардаггүй байһан. Тиихэ үедэ эндэ набтархан мөдон гэриүүд үйтан үйлсын хоёр захаар жэрылдэгшэ бэлэй.

Харин мүнөө... Багдарин тосхон танигдахаар бэшэ болоторөө урган хүгжэнхэй, шэнэ барилгануудаараа зэлэ татан байдаг. Аэровокзал дээрэһээ Багдарин тосхон альган дээрэ байһан мэтэ харагдадаг. Мүнөө эндэ үргэн харгын хоёр захаар дабхар гэрнүүд: интернат һургуули, хэлхеэ холбоон, поликлиника, КПСС-эй райкомой байшан, хүгжэмэй һургуули тосхоной шэмэг болонхой.

Холын хойто энэ аймагай түбтэ соёлой шэнэ байшан баригдажа, ашаглалгада үгтэһэн байна. Ажалшадынь үргэн экраитай кино хараха аргатай болонхой. Тиихэдэ уран һайханай бүлгэмэйхидэй концерт нааданда бэлдэжэ байха олон таһалга бии. Байшантай зэргэлээд номой магазин, аптекэ, эд бараанай томохон магазин...

Һүүлэй үедэ һалбаран хүгжэһэн Багдарин тосхондо Баунтын аймагай олзоборилгын ажахынууд, колхозуудай ангуушадһаа, халтар хара үнэгэ үсхэбэрилдэг фермын худалмэришэдһөө ангай арһа тушаан абажа байха түбэй пункт бии болгогдоһон.

Тосхоной хажуу тээхэнэ геологуудай тосхон түбхинэн бодоһон байна. Тэндэ ажаһуугшад өөрын ажаһуудалай хэрэглэмжын. үйлэдбэриин байра байдалтай болоһон. Байгаалиин баялигые бэдэрэгшэд эндэһээл холын аяншалга эхилжэ, ерээдүйн барилгануудта ошохо зүргэ гаргалаг гэшэ.

Багдарин тосхонһоо үдэр бүри самолёт, вертолёдууд агаарта дэгдэн гаража, машина, морёор хүрэшэгүй газарта ажаллажа байһан алта малтагшадта, геологуудта, ангуушадта шухала хэрэгтэй эд бараа, хубсаһа хунар, эдеэ хоолой зүйл абалшажа үгэдэг. Тосхонойнь хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха мастерской хүдэлдэг, түбэй ба республикын газетэ, журналнуудта үдэр бүхэндэ самолёдоор асарагдадаг болонхой.

П. КАЗАРИНОВ.

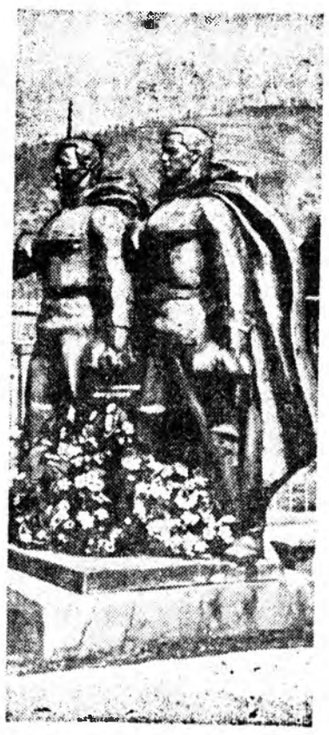

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ баатарлигаар тэмсэжэ наһа барахан сэрэгшэдэй дурасхаалда бодхоогдоһон хүшөө.

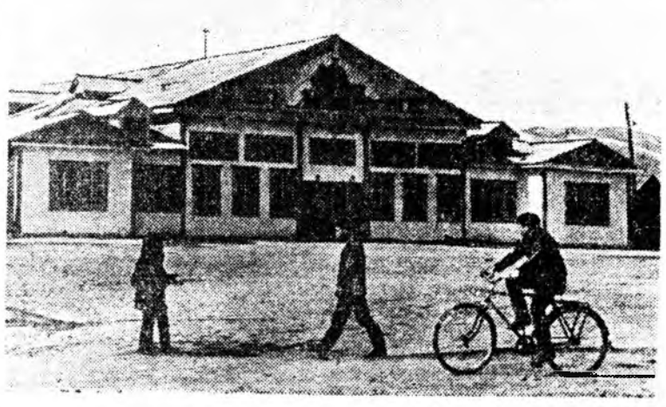

Тосхоной соёлой ордон.

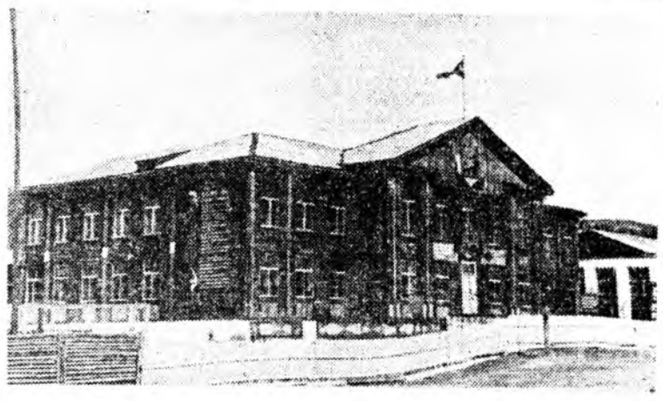

Багдаринай интернат һургуулийн шэнэ байшан.

И. ЯХНОГОЙ фото.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «Холо, ойрын һонин» гэһэн дамжуулга. 18.15 минутаһаа «Елүүр дээрэ хурдан солбсн спортсменүүд» гэһэн киноочерк. 18.45 минутаһаа «Худөөгэй галнууд» гэһэн телевизионно журнал. 19.45 минутаһаа «Усть-Илимэй сюитэ» гэһэн киноочерк. 19.55 минутаһаа «Нүхэр» гэһэн телевизионно журнал. 20.40 минутаһаа «Зүүн Сибирь» гэһэн киножурнал. 20.50 минутаһаа гүрэнэй ород драмын театрай зүжэг дамжуулагдаха.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Профсоюзуудай тоосоон» гэһэн түрүү бэшэг. 3. Беспинагай фоторепортаж. «КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ» гэһэн гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Правда» газетэдэ толилогдоһон М. Тугутовай статья. «Социалис мүрысөөн ба аймагай газетэнүүд» гэһэн Н. Кондрашовой статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: Москвагай эрдэмтэдэй байшанда болоһон пресс-конференцийн материал СССР Иран хоёрой хоорондохи газопроводой нэлтэ тухай ТАСС-ай материал.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Чемпионууд хэн һэлгэхэб?» гэһэн А. Лясота гэгшэй статья. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд. «Үсэгэлдэр, мүнөөдэр, үлөөдэр» гэһэн нитэ гаршаг доро информацинууд.

Олон улаарин

Улаан-Удын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, саһан орохогүй. Зүг бүриһөө һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 4 градус дулааннаа 1 градус хүрэтэр хүйтэн, бусад нютагуудта 4—9 градус дулаан. Улаан-Удэдэ һуниндөө 5—7 градус хүйтэн, удэрынь 6—8 градус дулаан байха.

Октябриин 31-нэй, ноябриин 1-нэй удэрнүүдтэ бага зэргэ үүлэтэйшэг байхаар хүлеэгдэнэ, саһан орохогүй. Хойто аймагуудта һуниндөө 11—16 градус хүйтэн, удэрынь 3 градус хүйтэнһөө 2 градус хүрэтэр дулаан, бусад нютагуудта һуниндөө 6—11 градус хүйтэн, удэрынь 2—7 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

ХИЛЫН САНАНАА

РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

СОФИ. (ТАСС). Агууехэ Октябриин социалис революциин 53-дахи ойн һайндэртэ бэлэдхэл Болгари орондо үргэнөөр дэлгэрбэ. Софида, ороной окружной хэдэ хэдэн центрнүүдтэ совет фильмын фестиваль октябриин ойн хүндэлэлдэ үнгэргэгдэжэ байна. Эндэ ерэһэн «Современник» гэжэ Москвагай театр республикын городуудаар зүжэг наадаса харуулжа эхилээ.

Советскэ Союзай амжалтанууд тухай лекцинуудые, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүдые болгар-совет хани барисаанай бүгэдэ арадай болон окружной комитедууд эмхидхэнэ. Болгар лекторнуудэй хажуугаар совет эрдэмтэд, мэргэжэлтэй үргэн зоной урда лекци хэлэнэ. Октябриин ойн урда тээхэнэ бүхы ороң соо баярай суглаанууд, концертнууд, хани барисаанай үзэлганууд үнгэргэгдэхэ, выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ. Болгариин радио ба телевидени һайндэртэ тусхай программа зорюулхада байна.

ОАР-ЫЕ АЙЛГАХАГҮЙ ГЭЭД АНВАР САДАТ ХЭЛЭВЭ

КАИР. (ТАСС). «Израильда үгэһэн буу эзбсэгээрээ Арабуудай Нэгэдэмэл Республикые Америкын Холбоото Штадууд айлгажа шадахагүй»,— гээд ОАР-ай багшанарай федерациин делегацитай уулзахадаа, ОАР-ай президент Анвар Садат мэдүүлбэ. Египет арад Гамаль Абдель Насерай захяа заабаридань үнэн сэхэ байжа, «тэрэнэй хэрэг үргэлжэлүүлхээр эрид шидэнги юм» гэжэ Анвар Садат хэлэбэ. «Бидэнэр зэбсэгээ хуряажа, бэеэ тушаахагүйбди, арэб ороной альгашье газарые дайсанда үгэхэгүйбди»,— гэжэ тэмдэглэбэ. Оронойнгоо хуби заяагай түлөө, Израилиин эзэмдэһэн араб газарые сүлөөлхын түлөө бүхы зоной харюусалгатай байһые президент тэмдэглээд, США болбол сэрэгэй-экономическа туһаламжа Израильда үзүүлһээр, тэрэнэйнгээ хажуугаар арабуудай зориг мохоохын тулада тэдээндэ эсэргүү хорото номнол ябуулжа байна гэжэ А. Садат хэлэбэ. Тэд, империалис дайсанай хоро шараар хэдышье хэрхирээ һаань, «ОАР-ай арад зон дайсанда хатуу харюу үгэжэ шадаха гээд тэрэ мэдүүлбэ.

Марксизм-Ленниизмын һургуули—Баруун Берлиндэ

БАРУУН БЕРЛИН. (ТАСС). Марксизм-ленинизмын үдэшэн һургуули Баруун Берлиндэ хүдэлжэ эхилбэ. Тэрэнь Баруун Берлинэй социалис нэгэдэмэл партийн правленийн һая болоһон пленумэй шидхэбэреэр бии болгогдобо.

ТЭМСЭЛ ҮРГЭДЭҺӨӨР

ХАНОЙ. (ТАСС). Сайгондо, Урда Вьетнамай бэшэшье городуудта забастовочно хүдэлөөн үргэдэжэ байнхай. Ажалайнгаа эрхэ байдал, ажаһуудалаа һайжаруулха эрилтэ хүдэлмэришэн анги табижа, американо-сайгоной ёһо гуримда эсэргүү тэмсэлээ шангадхахыень уряалһан политическэ лозунгнуудые гаргана гэжэ «Нян Зан» газетэ мэдээсэнэ.

Барилгын болон портын хүдэлмэришэдэй хэдэ хэдэн забастовко үнгэрэгшэ һара соо болоо һэн. Барилгын американ компаниин 2 мянган хүдэлмэришэд октябриин эхеэр забастовко соносхоо бэлэй. Хүдэлмэришэдэй эрилтэ хангахаяа компаниин эзэд арсаба. Тиихэдэнь забастовкэнь бүри хүсэтэй болоо һэн. Октябриин 21 багта аяар 18 мянган хүн забастовкодо хабаадалсажа байба Сайгон, Бьенхоа, Зядин, Фыоктуи ба Вунгтандахи 30 томо барилга дээрэхи ажал хүдэлмэри зогсоноо.

Октябриин 3-да Сайгоной портын хүдэлмэришэд забастовко хэбэ.

Барилгашадай, докериуудай тэмсэл үргэлжэһөөр.

«Нян Зан» газетэ иигэжэ бэшэнэн байна: забастовочно тэмсэл саашадаа заатагүй улам хүсэтэй болохо, Сайгоной, Урда Вьетнамай бүсад городуудай улад зоной тэмсэлтэй хамта эсэгэ ороноо аршалхын түлөө США-гай эзэрхэг туримхай дайнда эсэргүү Урда Вьетнамай бүхы арадай тэмсэлдэ ехэхэн туһа нэмэри тэрэнь болохо.

ДРВ-дэ ехэ барилга хэгдэнэ

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-дэ шэнэ барилганууд үдэр бүри олошоржо, капитальна барилгын хэмжээн ехэ боложо байнхай. Мүнгэ зөөри, хамаг хүсэ шадал тон шухала барилгануудта зорюулагдана. Тэдэ барилгануудай тоодо: хүдөө ажахые хангадаг заводууд .хүн зоной хэрэглэхэ эд бараа гаргадаг фабриканууд, гар байрын шэнэ районууд оролсоно.

Үлэсхэлэн үргэлжэлһөөр

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Негр коммунист Анджела Дэвис буруушаалгын тэмдэг болгон Нью-Йоркын түрмэ соо дурбэдэхи үдэрөө эдеэ эдижэ үгэнгүй байнаар.

Худалаар зэмлэгдэжэ арестовалагдаһан тэрэ А. Дэвисые засагаархид ганса хүнэй һуудаг камера соо тон хэрэгтэй байдалда байлгана.

МОНГОЛОЙ УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ШҮЛЭГҮҮД

С. ДАШДЭНДЭВ

ЛЕНИН ХОНИШОН ХОЁР

Түби дэлхэйе доһолуулһан
Түрүүшын дайнай урда
Ара Копани нютагта
Агуу Ленин ажаһуугаа.
Сэлгеэ һалхинда Ленинэй
Сэдьхэлээ һэргэжэ һуутарнь
Хахархай дэгэлтэй хонишон
Хараад уулзахаяа ерэбэ ха.
Бүрэгэр шарайтай хонишон
Бүришье Лениниие танихагүй,
Уулзаһан лэ хүндөө хэлэдэг
Ушар зоболонгоо тоолобо хө.
Тоонто нютагни Польшо юм,
Түрэл мүрэмни Вислэ юм.
Хуби заяамни хэсүү,
Хуурмаг байдал үзөөлби.
Эртэ урдаһаа хойшо
Эзэнэй богоол ябааб.
Эрхэ сүлөегүй хэбэрэ
Энэ наһыяа барахамни гү?—
Уй гошуудалаа тооложо
Үнэн зүрхэнһөө яриба.
Хадын хонишоной үгые,
Ханамжатай Ленин шагнаба.
Һарьмай дэгэлтые хараад,
Һанаанда хатаһан Ленин
Абяагүй тэндэ һууһанаа
Аалихан иигэжэ хэлэбэ:
— Агаар тэнгэри халхалһан
Аадарай үүлэн туугдана бэзэ.
Амитан хүниие зобооһон
Аюулта дайн хосорно бэзэ,
Хүхэ тэнгэри сэлмэжэ,
Хүсэтэ наран мандана бэзэ.
Хүшэр дэлхэй хубилжа,
Хүнэй жаргал ерэнэ бэзэ.
Харин тэрэ үеые
Хулезжэ һууха ёһогүйбди.
Хамаг хүсөөрөө тэмсэзэд,
Хуби золоо олохобди,—гэбэ.
Хэлэһэн үгыень хонишон
Хүсэд ойлгожо абаашьегүй бол,
Урматайл үгэ хэлэбэ гээд,
Урдаһаань хаража знезбхилэз.
Һалхинай хүүеэн, шуурган
Һарьмай дэгэлтые зобооно.
Ерэхэ сагай суурган
Ильич багшые зобооно.
Хабатай хүнтэй уулзаһандаа
Хадын хонишон урмашана.
Уран лимбынь аялгада
Ильичэй сэдьхэл баясана.

Д. НАЙМАНЖИН

Урагшаа дабшаха хүсэл

Гартамни
ехэ жанжанай
барюулһан зэбсэг байна.
Гал бадарма
эрэнь эрид хурса,
найдамтай байна.
Энэ зэбсэгээ би
баруун гартаа
бата шангаар адхажа,
Этэгээд дайсадтай
эрид хатуу
тулалдаха хүсэлтэйб.
Тиихэдээ бидэ
тэрэ зэбсэгээр
айлгаха, һүрдөөхэ хүсэлгүй,
Тойрог хуурмаг,
залихай забдаг,
буруу харгыгаар ябагшадтай
Тэмсэл хэжэ,
харгы замаа
арюудхан сэбэрлэжэ,
Түрэл нютагаа
урган хүгжүүлхэ
үүргэ зорилготойбди.
Заабариие нь бидэ
тэнгэри мэтэ
һайханаар абажа ябанабди,
Замдамнай ушарһан
баһахаар бэшэ,
бага бэшэ юумэнүүдтэй,
Үнгэрһэн байдалай
үлэгдэлнүүд мэтэ
ушарнуудтай,
Ололто илалта
туйлаһан бүхы
түүхэтэ түгэс амжалтынай
Обёоржо хараагүй,
үлзы буса,
Хүхэ тэнгэри сэлмэжэ,
Хүсэтэ наран мандана бэзэ.
Хүшэр дэлхэй хубилжа,
Хүнэй жаргал ерэнэ бэзэ.
Харин тэрэ үеые
Хулезжэ һууха ёһогүйбди.
Хамаг хүсөөрөө тэмсэзэд,
Хуби золоо олохобди,—гэбэ.
Хэлэһэн үгыень хонишон
Хүсэд ойлгожо абаашьегүй бол,
Урматайл үгэ хэлэбэ гээд,
Урдаһаань хаража знезбхилэз.
Һалхинай хүүеэн, шуурган
Һарьмай дэгэлтые зобооно.
Ерэхэ сагай суурган
Ильич багшые зобооно.
Хабатай хүнтэй уулзаһандаа
Хадын хонишон урмашана.
Уран лимбынь аялгада
Ильичэй сэдьхэл баясана.

үгэ муутай заримантай
Ото тулалдаха,
одоо манай
уялга байна.
Хороор хашхардаг,
худалаар хэлэдэг
зарим нэгэн
Хойрог һэбхи,
залхуу хүнһөө
долоон доро.
Гартамни
ехэ жанжанай
барюулһан
зэбсэг байна.
Гал бадарма
эринь эрид хурса,
найдамтай байна.
Энэ зэбсэгтээ
эрхим нүхэртэл
найдажа шангаар адхажа,
Этэгээд хүсэнтэй
зада тулалдаха
заатагүй иамда зорилго бии.

Д. НАМДАГ

ҺАРУУЛ ҺҮНИ

Һаруулхан һүни
Һаратайхан һүни,
Һаруулхан һүни,
Һанаамнай нэгэн.
Һүүдэртэ тэндэ
Һулахан ярилдаан,
Сэдьхэл зүрхэн соо
Сэсэглэһэн
харилсаан.
Тэнгэридэ тэрэ
Түмэнхэн мүшэд,
Түхэреэн һара
Тэдэнтэй хамта,
Дурлаһан инагыем
Дээрэһээ адаглаад,
Үнжэгэн гэрэлээрээ
Үлгыдэн байна.
Эндэшье баһа
Энхэ дэлхэймни
Амраг бидэнние
Аялгалан арюулжа,
Амитан бүхэнние
Аятай унтуулаад.
Амтан зүүдэ
Амсуулжа байна.
Набшаараа шууяһан
Нахигар модон,
Хүндые уруудаһан
Харьялаа горхон
Хоюулаа ниилэн
Хүгжэм боложо,
Шэн зоригымни
Шэмэглэн байна.
Сэсэрлигэй дунда
Суггаа шамтайгаа
Дуулим һэрюундэ
Дорюухан ябанабди.
Шиниимни үгэ
Сэдьхэл дүүргэмэ.
Шэлдүүхэн наһыем
Шэмэглэн байнаш.

Дүрбэн бүлэг болоод

Шатараар Улаан-Удэ хотын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэрэгдэжэ эхилбэ. Ниислэл хотынгоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мастерта кандидадуудһаа гадна, нэгэдэхи, хоёрдохи разрядай шатаршад хабаадалсаха юм. Эдэнэр хоорондоо дүрбэн бүлэг (авиазавод, хүдөө ажахын институт, Пионернүүдэй ордон, транспортын «Локомотив») болон наадаха болоно. Эндэ түрүү һуурида тараһан хоёр командын шатаршадтай мастерта кандидадууд наадаха зэргэтэй. Шатарай алишье хюлгэ дээрэ шүүгдэлшэд саашадаа наадаха эрхэгүй юм.

Мүнөөдөө гурбан бүлэгэй шатаршад хоорондоо наадаһан байна. Эндэ Енин, Морозов, Шумилов, Давыдов, Гармаев, Ильин, Мамилов, Олейников гэгшэдһээ бүридэһэн хоёрдохи бүлэгэй шатаршад нүгөөдүүлээ шүүһэн байна.

В. МАМИЛОВ.

ЕХЭ АЮУЛАЙ ЭШЭ ҮНДЭҺЭ

США-гай, Турциин правительствануудта СССР-эй правительствын хэһэн мэдүүлгэнүүд тушаа харим хэблэлдэ юун гээд бэшэгдэнэб

ВАРШАВА. (ТАСС). Совет хилэ дээрэ американ баазануудай байжа байдагынь ехэ аюултай гээд «Жолнеж вольности» гэжэ газетэ бэшэнэ.

ПРАГА. (ТАСС). США-гай болон Турциин правительствануудта Советскэ Союзай правительствын хандаһан мэдүүлгэ толилхо зуураа, бүүлэй гурбан жэл соо СССР-эй хилэ 10 гара дахин эбдэгдээ, тэрэнь Советскэ Союзда дутэ районуудта Холбоото Штадуудай сэрэгэй ябуулгын юрэнхыдөө эдэбхитэй боложо байһанай үрэ дүн мүн гэжэ Чехословакиин газетэнүүд тэмдэглэнэд.

БЕРЛИН. (ТАСС). «Хилэ эбдэһэн ушар — США-гай сэрэгэй ябуулгын эдэбхитэй болоһоной үрэ мүн» г. нэн гаршаг доро «Нойес дойчланд» газетэ Совет правительствын мэдүүлгэнүүдые толилно.

Энэ тухиралгын түлөө Турциин правительствын харюусалгые тус газетэ тусгаар тэмдэглээд, СССР Турци хоёрой хоорондохи хүршэ ёһоной һайн харилсаае тэрэнь муудуулжа болохо юм гэжэ бэшэнэ.

СОФИ. (ТАСС). «СССР-эй хилэ ойроо хүртэшэгүй», «Ехэ аюулай эшэ үндэһэн», «Аюулта хойшолон гаргажа боломоор ябуулганууд» гэһэн гаршагууд доро Болгариин газетэнүүд Совет правительствын мэдүүлгэнүүдые эли газартаа толилбо.

УЛААН-БААТАР. Советскэ Союзда тон дутын газарта США-гай сэрэгэй болон тагнуулай ябуулгын олон жэлэй турша соо үргэлжэлжэ байһандань Улаан-Баатарай радио эмхидхэлаа хандуулна гээд МОНЦАМЭ агентство мэдээсэнэ. Тэрэ хоротогань улаасхоорондын хуули ёһоор дүүлигээр зүрилдэдэг болоо саада тээ, эб найрамдалай, тайван ороныи аюулгүй байдалда мүрдөлтэй шолонтой байжа болохо гээд Улаан-Баатарай радио тэмдэглэнэ.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай болон Турциин правительствануud Советскэ Союзай правительствын хандаһан мэдүүлгэ толилгоо. Советскэ Союзай правительствын мэдүүлгэ американ хэлэ гол анхаралда табигданхай.

Совет хилэ американ самолёдай эбдэһэн ушарнууд СССР-ти гүүгээр сэрэгэйнгээ, тагнуулай ябуулгые США-гай эдэбхитэй хэжэ байһанайнь нэгэ хүйн гэһэн Совет правительствын мэдүүлгэ соохи үгэнүүдые «Вечернюю пост» газетэ тусгаар илгаж дэглэнэ.

Хилэ эбдэгшэ самолёт ямар хэжэ, «юрэ» нинджэ ябаһан гэ тэйгээр Пентагоной мэдүүлгэ шаань бэшэхэдэ, «тэрэ самолёт вет хилэдэ тон дутэ яахалаа жэ ябаһан юм?» гээд «Чикаго буна» газетэ мэдээсэнэ.

АНКАРА. (ТАСС). Совет правительствын мэдүүлгэнүүдэй эсэргүүдэ шанарые тэмдэглэхэ Турцида байрлаһан американ лёдуудай СССР-эй огторгой дахин нинджэ ороһондоо Турциин хүтэлбэрилгэшэдэй анхаралые правительство хандуулба гээд «Милиет» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Цейлоной правительствын абажа байгаа хэмжээнүүд

КОЛОМБО. (ТАСС). Цейлоной правительствын тогтоолой ёһоор, 50 ба 100 рупийн саарһа мүнгэн энэ орон соо хоёрдохи үдэрөө шэнэ мүнгөөр һолигдожо байна.

Мүнгэнэй һэлгэлгын хажуугаар ямар аргаар олзо доход ородог ушар шалгагдажа байнхай. Хуули бусаар олдоһон мүнгэн бүхыдөө хуряагдажа, правительствын мэдэлдэ үгтэнэ. Зуугаад миллион рупи хуряагдаһан мэдүүлгэнүүд американ зоной гол анхаралда табигданхай.

Совет хилэ американ самолёдай эбдэһэн ушарнууд СССР-ти гүүгээр сэрэгэйнгээ, тагнуулай ябуулгые США-гай эдэбхитэй хэжэ байһанайнь нэгэ хүйн гэһэн Совет правительствын мэдүүлгэ соохи үгэнүүдые «Вечернюю пост» газетэ тусгаар илгаж дэглэнэ.

Хилэ эбдэгшэ самолёт ямар хэжэ, «юрэ» нинджэ ябаһан гэ тэйгээр Пентагоной мэдүүлгэ шаань бэшэхэдэ, «тэрэ самолёт вет хилэдэ тон дутэ яахалаа жэ ябаһан юм?» гээд «Чикаго буна» газетэ мэдээсэнэ.

АНКАРА. (ТАСС). Совет правительствын мэдүүлгэнүүдэй эсэргүүдэ шанарые тэмдэглэхэ Турцида байрлаһан американ лёдуудай СССР-эй огторгой дахин нинджэ ороһондоо Турциин хүтэлбэрилгэшэдэй анхаралые правительство хандуулба гээд «Милиет» гэжэ газетэ бэшэнэ.

США-гай национальна зоболон

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Дуйруулэн һогтоохо зүйлнүүдые Холбоото Штадуудта хэрэглэхэ ябадалтай (наркоманитай) тэмсэл ябуулха тухай хуулида президент Никсон гар табиба.

Дуйруулэн һогтоохо зүйлнүүдые татаһанай, тариһанай түлөө хэһээлтэ шэнэ хууляар бага зэргэ зөөлэрүулэгдэнэшье һаа, зүгөөр тиимэ зүйлнүүдые тараһан, худалдаһанай түлөө үлэмжэ шанга хэһээлтэ жэзэн тогтоогдоһон байна.

Героин, кокаин, марихуана мэтэн дуйруулэн һогтоохо зүйлнүүд мүн баһа Детройт городто нэгжүүл болоходо, полициин жэ абаһан 4 миллион гаран тэрэ хуулида гар табигдаа харуулагдаһан байгаа.

США-гай сэрэгэй гаргаша

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Финансова энэ жэл соо сэрэгэй барилгада 1.7 миллиард доллар һомолхо тухай хуулида США-гай Президент Р. Никсон тараа табиба. Орон соохишье, хилын саанахишье сэрэгэй гаргада табигдаһан энэ мүнгэ США-гай сэрэгэй бюджедэй аяар 70 миллиард долларой зарим хубинь.

Эквадортохи сэрэгэй байдал

ЛОНДОН. (ТАСС). Эквадорой президент Хосе Веласко Ибарра орон соогоо сэрэгэй байдал тогтоохо гэһэн захиралта гаргаба гээд Рейтер агентствын корреспондент Китоһоо мэдээсэнэ. Ороной агаарай хүчэнэй главна командалагша генерал Сандоваль гэгшые хулуужа, шаһантай дашарамдуулан, шанга хэмжээн абтаба.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66-78, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

© «БУРЯАД ҮНЭН» © 1970 оной октябриин 30. ● 4-дэхи хуудаһан ● ● Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР. Н-03737. Заказ № 701